

FELVIDÉKI MAGYAROK

JELEN – LÉT

2018/II.

Elektronikus folyóirat

Készítette a Szövetség a Közös Célokért a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával

Különszám

Pogány Erzsébet

„S elhulltanak legjobbaink a hosszú harc alatt”

Hihetetlenül fájdalmas hírral köszöntött ránk az idei anyák napja. Ma délelőtt, életének 59. évében visszaadta lelkét teremtőjének Pogány Erzsébet, az Édesanya, az Ember, a Társ, a Barát, a hírportálunk kiadó Szövetség a Közös Célokért igazgatója, és nem utolsósorban a felvidéki magyar közösség rendületlen harcosa.

A rendszerváltozás után a Duray Miklós által irányított Együttélés politikai mozgalom központi irodájának a vezetője volt. Több választási kampányt vitt sikerre, nemcsak itthon, hanem Magyarországon, a Magyar Demokrata Fórumnál is. Később a Csoóri Sándor és Dobos László nevével fémjelzett Magyarok Világszövetségében dolgozott, majd 2001-től jött a Szövetség a Közös Célokért időszaka, melyben többek között 2005-ben elindította az első felvidéki magyar hírportált. Közben a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaságot is irányította. Elévülhetetlen érdemei vannak a királyfiakarcsai Magyarok Nagyasszonya szobor állításában, a felvidéki kisebbségi jogsegélyszolgálat működésében, számos kiadvány, könyv megszületésében. És mindez csak néhány kiragadott szelet egy elképesztően gazdag életútból.

Néhány hete még a „Civil szervezetek erőfeszítései a család védelmében” című konferenciát szervezte. Évek óta küzdött a gyilkos kórral, halált megvető bátorsággal. Egész életében tanult, tavaly a mérnöki oklevele mellé kiérdemelte a doktori címet.

A háttérben kívánt maradni, mégis ragyogott

Fáradhatatlanul dolgozott azért is, hogy közéletünk jeles szereplői méltó elismerésben részesüljenek. Ha az ő neve merült fel ezen a téren, rendszerint tiltakozott, és másokat javasolt. De így is átvehette 2010-ben a Teleki Pál Érdemérmet, 2014-ben az Esterházy Emlékérmet, 2015-ben a Wekerle Sándor Kárpát-medencei Gazdasági Díjat és a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjét, 2016-ban az Ex Libris Díjat.

Egyet nem tudott, haragot tartani. Széles körű közéleti tevékenysége során természetesen előfordult, hogy nézeteltérésbe került egy-egy emberrel. Emberi nagyságából eredően ezeken rendszerint gyorsan, elegánsan túllépett, és képes volt bármikor az újrakezdésre. Egyszer ezt a tulajdonságát beszédtemaként felvettem neki, ő kedves mosollyal tette helyre kételyeimet: „Olyan kevesen vagyunk, össze kell fognunk, hogy eredményesek legyünk”.

Drága Erzsébet, hatalmas úr marad utánad. Köszönünk mindent. Isten veled!

Oriskó Norbert cikke a Felvidék.ma portálon, 2018. május 6-án

Arcvonások

Ott volt a rendszerváltozás utáni felvidéki magyar pártpolitika indulásánál, létrehozta a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaságot, megalapította a Szövetség a Közös Célokért társulást, elindította az első felvidéki magyar hírportált, eközben elkötelezett csemadokos és közösségépítő. ..

Haják Szabó Mária, a Kossuth Rádió szerkesztő-riportere ezekkel a szavakkal vezette fel az Arcvonások 2017. november 7-i műsorát, melynek vendége Pogány Erzsébet volt.

– Hombauer Erzsébet néven látta meg a napvilágot. ..

– Édesapám családja német gyökerekkel rendelkezik, de én úgy tudom, hogy dédapámtól kezdődően mindenki Somorján élt. Mi öt testvér voltunk Hombauerok Somorján. Korán árva sorra jutottunk, és tőlem 15 évvel idősebb nővérem nevelt bennünket, és arra emlékszem, hogy a Hombauer gyerekekért mindenki aggódott. Mindenki figyelte a sorsunkat, ez egy életre szóló élmény. Talán ettől is lettem közösségi, hogy azt éreztem, hogy a városban, az iskolában, tehát ahova mentünk, mindenki féltő szeretettel gondolt ránk. Hát a vége végül is az lett, hogy a három testvérem, akiket a nővérem velem együtt nevelt, mind diplomások lettünk, tehát révbe jutottunk.

– Ez is az oka annak, hogy Somorját soha nem hagyta el, ott él a mai napig?

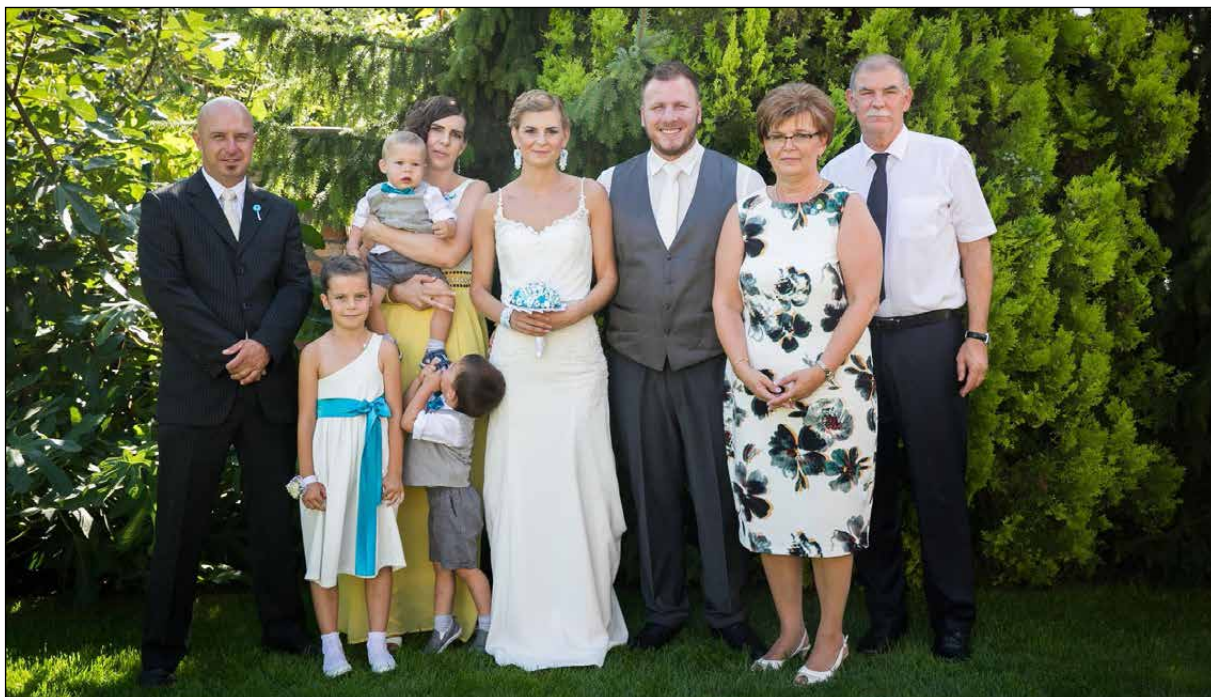
– Igen, és a férjem is született somorjai, és ami talán még fontosabb, hogy a két lányom is Somorján telepedett le. A nagyobbikon nem is csodálkoztunk, egy nagyon ügyes közgazdász, családjával együtt három unokával ajándékoztak meg bennünket, és ő olyan típus, aki ragaszkodik a szülőföldjéhez. A kisebbik, a kis Erzsi, ő viszont egy csavargó, Indiát, Afrikát, Amerikát megjárta, kipróbálta, és ő is úgy döntött, hogy a magyarországi férjével Somorján vettek lakást, talán mert látták, hogy az unokák körül a nagymamákra, nagypapákra szükség van. Ennek végtelenül örülök, és talán túl sokszor is mondom el azt, hogy én nem Skype-on nevelem az unokáimat, tehát az az örömem van, hogy majdnem minden nap látom őket.

– Ez már egy családi hagyomány, hogy a lányok a Hombauer-Pogány családban közgazdaságtant tanulnak? Merthogy Pogány Erzsébet is közgazdász, a pozsonyi Közgazdaságtudományi Egyetemen végzett a nyolcvanas évek második felében, és leányai is.

– Eszter lányomnál világos volt, ő egy nagyon racionális kislány volt, és a pozsonyi Közgazdasági Egyetemre ment. Kis Erzsínél érdekes az, hogy abban az évben, amikor ő érettségizett, akkor akkreditálták a Selye János Egyetemet, a Közgazdasági Kart. Ez kicsit a mi javaslatunk volt, tehát ezzel is kifejeztük, hogy mennyire bízunk mi a Selye János Egyetemen. Kis Erzi viszont egyszer csak azzal lepett meg bennünket, hogy miután akkreditálták a pedagógiai kart is, akkor beiratkozott magyar-angol szakra is. Szoktam mondani, hogy nem azért, mert olyan szorgalmas, hanem mert szerelmes volt, tehát így a szombati napokra is mindig ott maradt szerelmével, és nagyon örülünk, mert valójában a közgazdasági diploma mellett megszerezte a magyar-angol szakos tanári oklevelet. Ma egy olyan svéd cégnek a pozsonyi képviseletén dolgozik, ahol talán a közgazdasági ismereteket is, de leginkább az angol nyelvtudását kamatoztatja.

– Mi motiválta a nyolcvanas években, hogy közgazdaságtant tanuljon? A gazdasági rálátások, elméletek annyira idegenek voltak a valóságtól, az, amit a szocializmus képviselt.

– Az érettségi után volt egy kitérő, mert egy évig Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen matematikát tanultam, és ezt szépen úgy fejezzük ki, hogy családi okok miatt félbeszakadt. Hazajöttem, mert babát vártam, férjhez mentem, és én készültem vissza a Kossuth Lajos Tudományegyetemre, s ma is áldom az anyósomat, aki azt mondta nekem, hogy Te sem teljes családban nőttél fel, nem tudod, milyen az, ne vidd el az unokámat kollégiumba, és

Szűkebb családi körben, 2016-ban

2010-ben a budapesti Várban köszönti a 80 éves Dobos Lászlót

hallgattam rá. S ezután rögtön munkát kaptam a somorjai városházán, s nem telt el két hónap, amikor jelentkeztem a Közgazdasági Egyetemre, és felvettek. És humorosan hozzá szoktam tenni, hogy én már a peresztrojka jegyében államvizsgáztam, ráadásul könyvelést tanultam, tehát abban olyan túl sok politika nem volt, a könyvelés automatizálását, viszont azután soha többet közgazdászként nem dolgoztam, viszont 2009-ben kisebb csapattal én kezdeményeztem a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság létrehozását, és ez azért időszerű, mert éppen most nyáron helyére került ez a szervezet. Én magam, amikor kezdeményeztem, úgy gondoltam, hogy ügyvezető elnöknek ideális leszek, és folyamatosan elnököt kerestünk, és most nyáron sikerült egy fiatal dunaszerdahelyi közgazdásznak átadni az elnöki pozíciót. Amire büszke vagyok, hogy az első szakmai szervezet, amit létrehoztunk.

– *Térjünk vissza még a nyolcvanas évek végére, amikor is Erzsébet a somorjai városházán a gazdálkodási osztályon dolgozott, és ott élte meg a rendszerváltás gyönyörű pillanatait.*

– Soha nem is merült fel az, hogy a pártba vagy valahova be kellene lépnem. Úgy osztályvezető lehettem, hogy nem kellett megalkudnom az elveimmel. Ugyanakkor Somorján abban az időszakban is a Csemadok már nagyon jól működött. A városházán dolgozva szinte mindent onnan irányítottunk. Az elnök Szilvássy József volt, aki Pozsonyban dolgozott, boldogan végeztem, amit csak lehetett, adminisztrációt, és egy nagyon jó szervezetünk volt.

– *Alig lezajlott a rendszerváltó bársenyos forradalom, egyszer csak azt láttuk, hogy Ön a Duray Miklós által alapított Együttélés politikai mozgalomban kezdett el dolgozni. Hatalmas ez a váltás, pedig itt csak pár hónap telik el.*

– Bauer Edit és Bauer Győző szoltak, az Együttélés alapítását Somorján együtt kezdeményeztük, de hogy gondok vannak, merthogy mindjárt választások jönnek. Akkor tudtam csak azt, hogyan megnyílik a világ, amikor már az irodában a munka a nyakamba szakadt, mert ahogyan Somorja lakosságát névről ismertem, ma is föl tudom sorolni, hogy kik voltak azokban a dél-szlovákiai magyar falvakban, városokban azok a személyek telefonszámmal együtt, akiket akkor hadba lehetett fogni. Valóban, ilyen szempontból nagyon-nagyon jó időszak volt. S el kell, hogy mondjam, Duray Miklós akkor Prágában volt leginkább. Én a Pozsonyban politizáló politikusokkal kerültem kapcsolatba, s az volt az élményem, hogy amikor intéző bizottság vagy országos tanács ülésekor Duray Miklós megjelent, milyen eszközökkel érte el azt, hogy végül az történjen, amit ő akar. Nagyjából utólag tudjuk, hogy mindig igaza volt. S bizony eltelt egy év, amikor Miklós rám bízta az előadásai kéziratait. Én akkor magamra maradtam azokkal a szövegekkel, amelyeket Miklós 1988-ban és 1989-ben Amerika-szerte előadott, és döbbenettel olvastam azt, hogy előre mindent látott.

– *Nagyon sok rendszerváltó magyar politikus élt Somorján, akik viszont nem Duray Miklós pártjában tevékenykedtek, hanem a Független Magyar Kezdeményezésben. Azokkal nem került kapcsolatba?*

– Csemadokos múltam volt, és emlékezünk, hogy 1989 decemberében a Független Magyar Kezdeményezés a Csemadokba törölte a cipőjét, ezért valahogy nem. Nagyon sok köszönhető annak, hogy Kelet-és Közép-Szlovákiából Pozsonyban munkát keresve ezek az értelmiségiek nem találták a helyüket, és Somorjára költöztek, aminek óriási értéke volt 1989-ig. De 1989 után a mai napig olyan megosztottság van ma is Somorján, hogy nagyon nagy lét-

1994-ben az Együttélés politikai mozgalom munkatársaként, a Magyar Koalíció megkötésekor

Esterházy-megemlékezésen Budapesten, az Országgyűlés épületében (2001)

számban vannak az úgynevezett konformisták. Kezdetben például, akik az országos politikába kerülünk, nem vállaltunk helyi szerepet, tehát összeegyeztethetetlennek tartottuk azzal, hogy például Bauer Editet említsem vagy akár magamat is, mi nem vállaltunk odahaza szerepet. Bizony el kellett telnie 8-10 évnek, amikor kiderült, hogy az önkormányzatban mégiscsak olyan helyzet van, hogy oda kell menni, és nagyon nehéz terep. Ma Somorján nem az önkormányzat összetételén múlik az, hogy ennyire leépül a magyar iskola, és terebélyesedik a szlovák iskola, hogy a szlovák szó az utcán teljesen természetes, és az, hogy a magyar szó mennyi embert zavar. 1990 után megfelelő somorjai körök alakították úgy, hogy nagyon olcsón lehetett nagy mennyiségben telekhez jutni, ezt akkor még nem tudatosították talán ők sem, de akkor is az ő bűnük marad, hogy egyszerre annyi telket kínáltak, ami a mi gyerekeinknek nem kell. Tehát ha kevésbé kapzsik, ha egy évben csak 10-20 telket kínálnak, akkor saját magunk építkezünk. Itt viszont az történt, hogy valóban odacsábítottuk fél Pozsonyt, és most csodálkozunk azon, hogy egészen más magatartással ébrednek ezek az odaköltözött szlovákok, mint ahogyan mi a városunkban próbálunk toleránsak lenni. Az mégiscsak érdekes élmény, hogy a játszótéren a szlovák anyuka biztos szóba hozta azt, hogy nem gondolja-e a lányom, hogy árt a gyerekének azzal, hogy magyarul beszél hozzá. Esztert nem kell féltetni, mert mondta, hogy Te németül vagy angolul beszélsz? Te szlovákul, én pedig magyarul...de ha belegondolok, hogy a saját gyönyörű városomban ma azt kell megélni, hogy az unokámat attól féltik, hogy magyarul beszél, ez már napi szinten így jelentkezik. A magyar közélet bűne – újra mondom, hogy annyira konformisták vagyunk, hogy ha fölmerül, hogy keményebben kellene kiállni, akkor az már magyarkodás.

– *Somorjának az a veszte, ami az előnye, hogy Pozsony vonzáskörzetében van. Duray Miklós pont abban a pillanatban érkezett vissza több mint egyéves amerikai körútjáról, amikor Szlovákiában kitört a bársonyos forradalom, és néhány hónap leforgása alatt meg is alapította az Együttélés politikai mozgalmat. Emlékszem, valahogy úgy fogalmazott akkor, 25 évvel ezelőtt, hogy ez egy társadalmi igény.*

– Nem azért találta ki, mert mindenáron más politikai pártot akart, hiszen 1990 januárjában jelent meg az Együttélés megalakulására a felhívás, és ennek az előzménye az volt, hogy decemberben a kooptálások, a kormányalakítások idején megérte azt, hogy Husák és Číž – olyan nevek merülnek föl, akiktől nem várhat rendszerváltozást. És azok, akik magyarként mindenáron ebbe a sorba akartak besorakozni, azokat ő figyelmeztette, hogy szükség van egy önálló magyar vagy pedig az összes kisebbség számára megfogalmazható politikára. A politikai munka sokkal több energiát vitt el, mint az, hogy a közösséget építsük. Mi is előbbre tartottunk egy éven belül, mint ahogy most látom a szlovákiai magyar közéletet, mert 27 év után az ember inkább azt összegzi, hogyan fogytak el a választóink, hiszen az első választásokon és azután két év múlva is óriási volt a választási kedv.

– *Ezt a közösségépítést, a közösségi munkát mégiscsak előtérbe helyezte Erzsébet, mert az Együttélésből a Magyarok Világszövetségébe ment dolgozni, és az egy teljesen más munka.*

– 1991 szeptemberében Duray Miklós biztatott, hogy menjek a Századvég Politikai Iskolába tanulni. Így kerültem először Budapestre. A család akkor döbbsent meg, amikor kiderült, hogy ez a Századvég Politikai Iskola, az első történelmi évfolyam hétfőn, szerdán és pénteken délután tartja az óráit. Abban az időszakban a föl-le utazgatás lehetetlen lett volna, akkor a Századvég politikai iskola mellett én Csóti György segítője lettem a külügyi bizottságban.

Nyitraújlak, Esterházy János szimbolikus sírjának megkoszorúzása

Óriási tapasztalat volt. Onnan, az iskolából és a parlamentből hazatérve kaptam a sajtósóvivői feladatot, és a kampány vezetője lettem a következő választások idején. 1995 tavaszán egy sikeres kampány után voltunk, Dobos Lászlót akkor választották meg a Magyarok Világszövetségében a Kárpát-medencei régió alelnökévé, és valóban az első elképzelés az volt, hogy én egy kicsit kölcsönbe elmegyek, és Dobos Lászlóval együtt ennek a régiónak a titkárságát felállítjuk, és az elképzelés is az volt, hogy majd Pozsonyban, Ungváron, Kolozsvárott, Szabadkán lesz a Magyarok Világszövetségének kihelyezett irodája. Fél év után már láttam, hogy kicsit más irányba terelődnek a dolgok, de azon kívül, hogy Dél-Szlovákia után a magyarországi közéletet és a világ magyarságát megismertem, olyan szempontból is jó tapasztalat volt, hogy azt láttam, nem kell folyamatosan a budapesti hivatalban lennem, hiszen felvidéki tanácsnokként az otthoni programokon lehetek, és az életemet végül is a családdal együtt tudtuk úgy irányítani, hogy hétköznapi több mint két napot Budapesten ritkán voltam. Az otthoni programokkal együtt ez összeegyeztethető volt. 2000-ig ott voltam, az életrajzomba is beleírom, hogy én Csoóri Sándor elnöksége idején voltam a Magyarok Világszövetsége munkatársa.

Dobos Lászlóval (2010)

– *Miért jött el?*

– Jegyzőkönyveket vezettem az elnökségi üléseken, és én nemcsak arra emlékszem, hogy mit írtam be egy hónappal ezelőtt, hanem korábban is. Tehát én azokban az években valóban nagyon szomorúan tapasztaltam meg, hogy az az elnökhelyettes, akire mi felvidékiek is szavaztunk, egy fiatal mérnök egy perc alatt csak azt tartotta fontosnak elnökhelyettesként, hogy hogyan járassa le a nagy tiszteletnek örvendő Csoóri Sándort, és csak annak az irányában lépjen, hogy ő egyszer elnök legyen. Én ma már tudom, hogy a státustörvény körüli végrehajtást bízhatták volna a Magyarok Világszövetségére, ha olyan elnöke és olyan vezetője van, aki nem jelent nemzetpolitikai szempontból meg nemzetbiztonsági szempontból kockázatot. Tehát én 2000-ben úgy jöttem el, hogy Patrubány Miklós elsőként küldött el, maradjunk ebben, de akkor viszont úgy éreztem én is, hogy nem jöhetek úgy vissza a szlovákiai magyar közéletbe, hogy engem valahonnan kidobtak, és akkor találták ki Németh Zsolt, Duray Miklós, hogy a Rákóczi Szövetség melletti alapítványban végezzem a dolgomat, ez egy rövid időszak volt, de akkor már tudtuk, hogy készül a státustörvény, és a státustörvény körüli előkészületek hozták

A 10 éves Szövetség a Közös Célokért közgyűlésén

végül is azt, amit a magyarok Világszövetségében elképzeltünk, hogy a közösségekben, a magyar házakban egy olyan tájékoztató hálózatot építeni, amely segíti – és nemcsak a státustörvény körüli tájékoztatásban, hanem minden másban a szlovákiai magyarokat.

– Ez lett a Szövetség a Közös Célokért, ez egy hálózat, amely 2001-ben alakult.

– Egyedül itt alakult Duray Miklós javaslata alapján úgy, hogy nem egy már meglévő szervezet kezdi el a tájékoztatást, hanem a meglévő nagy szlovákiai magyar szervezeteknek a társulása. Én akkor nem értettem 2000 novemberében, hogy miért születik olyan alapszabály, ahol az öt alapító szervezet csak konszenzussal dönthet. Ennek bizony néhány év múlva már láttam az értelmét, de Duray Miklós mintha előre látta volna, hogy az együttműködés nehéz dolog. 2002 tavaszán a FIDESZ elveszítette a választásokat, és azután valóban nyolc évig a szocialista-SZDSZ-es kormány idején fél lábon állva döcögöttünk, és az a sok terv, az a sok elképzelés minimálisan valósulhatott volna meg, és ha csak azt nézem, hogy a hálózatot életben tudtuk tartani, akkor a brüsszeli források segítettek nagyon. Tehát az első olyan szlovákiai magyar civil szervezet voltunk, akik a Phare-pályázatból, az előpályázatból is nyertünk régiófejlesztési forrásokat. Erre építve 2003-tól folyamatosan van brüsszeli programunk és brüsszeli forrásunk.

– Választási fejlesztéssel, a gazdasági felemelkedés kérdéseivel kezdett foglalkozni az irodahálózat.

– Igazán lendületet akkor kaphatott a társulás, amikor eldöntöttük tíz év után, hogy további szervezeteket léptetünk be, kérünk fel, és most 23 tagszervezettel már látszik az értelme. Tehát a régióban tevékenykedő kisebb szervezet tud nekünk segíteni abban, hogy abban a régióban a vállalkozókkal, a szakképző intézetekkel gazdasági fejlesztéssel is foglalkozzunk, mert csak olyan feladatot vállalunk, amelyet más civil szervezet nem csinál.

– Óriási lelkesedéssel beszél erről a közösségépítő munkáról. Nem jutott eszébe Erzsébetnek az, hogy ha annak idején elindul egy vállalkozói karrierépítésben, hogy sokkal több pénze lenne. Lehet, hogy nem ismernék ennyien, de lehet, hogy egy gazdag ember életét élné.

– 1990-ben dönteni kellett, és döntöttünk néhányan amellest, hogy közösségépítésbe fogunk, akkor azt is elhatároztuk, hogy nem vállalkozunk, pedig én magam is azt hiszem, hogy jó szervező- és jó kapcsolatépítő készséggel rendelkezem. lehet, hogy valóban meggazdagodtam volna...nem volt olyan hálózat, amelyik ne keresett volna meg, és mindig elmondtam, hogy nem lehet politikai kultúrát és értéket árusítani mosóporral együtt. Valójában ezt a munkatársaimtól is elvárom, megkövetelem, mert az ember így marad hiteles.

– Tulajdonképpen ez az attitűd van amögött is, hogy nem akart első ember lenni, nem akart parlamenti képviselő lenni...

– Én magam valóban jó háttérembernek tartom. Az, hogy én megfelelő célokért, megfelelő feladatokért a háttérben tevékenykedjek, én ebben soha nem láttam gondot. És figyelem magam, tehát én ma ha egy jó ötletet hallok, akkor örömmel segítem azt a jó ötletet megvalósítani. Ha gáncsoskodással találkozom, akkor azt gondolom, hogy lesz majd egy másik ötletem. Tehát ez az, ami megkeményíti az embert. Mások ügyeit mindig jó szívvvel segítem, soha nem mondhatta senki, hogy ha segítségért fordult hozzám, akkor ne próbálnék segíteni, és egész jól viselem a gáncsoskodást is, mert ez megint csak (hogy mondjam) ebben a közösségben majdnem természetes, hogy ha valaki kidugja egy kicsit a fejét, akkor azt elvágják. Én mindig háttérember voltam, a szerencsém és az örömöm abban van, hogy valóban Duray Miklós mögött olyan háttérember lehettem, akinél nem éreztem azt, hogy ezt a munkát fe-

Az emlékezés virágainak elhelyezése a Szövetség a Közös Célokért képviseletében

A brüsszeli Bartók-szobor előtt, 2016-ban

lesleges végezni. Duray Miklós ma is pontosan tudja, hogy milyen irányt kellene követnünk, és a kilencvenes években pontosan ezért kezdődött el az ő úgymond lejárata, mert ő tudja, hogy mit akar, olyanok kellett a helyére, akik nem tudják pontosan, Most, 2017-ben, amikor az MKP-nak egy új vezetése van, és a Magyar Közösség Pártja mellett teljes mellhosszal ma is kitartok annak ellenére, hogy civil vagyok. Szoktam mondani, magyarázni a magyarországi barátainknak, hogy egészen mást jelent kisebbségi közösségben, pártban és civil szervezetben tevékenykedni, mert ez kettő különválasztható. Az a fontos, hogy az a párt közösséget épít vagy rombol.

– A Szövetség a Közös Célokért, illetve Pogány Erzsébet indította az első szlovákiai hírportált, ez a felvidék.ma, amely az erdély.ma mintájára indult.

– A különbség az volt, hogy míg az erdély.ma működése mellett Erdélyben számtalan portál és hetilap is segíti az erdélyi magyarok tájékozódását, ugye nálunk egyetlen napilap,

A Felvidék.ma szerkesztőségi ülésén 2009-ben és 2013-ban

szerintem életünk végéig egyetlen nyomtatott napilap, és nem volt hírportál. Tehát ezt az ötletet az erdély.má-tól loptuk, ugyanis annyi téma és annyi újságíró anyaga nem kap helyet és annyi közszereplő tevékenysége nem kap helyet abban a napilapban, hogy bőven akadt olyan anyag, amit mi kiegészítésként tettünk fel. 2005 novemberétől három hónapig magunknak készítettük. Tájékoztató irodáink működnek Királyhelmectől Pozsonyig. Én magam azt gondoltam, hogy a kollégáink azt, hogy mit történik a régióban, játszva megírják, tehát ez azért néhány héten belül kiderült, hogy egy hírt megírni nem olyan egyszerű, de amikor nyilvánosságra léptünk 2006 januárjában, akkor úgy éreztem, hogy már valóban hírportálszerűek vagyunk. Mi az első perctől kezdve azt vallottuk, hogy egy konzervatív, keresztény értékrendet vállaló portál vagyunk.

– Számos elismerés és kitüntetés mellett az összmagyar kapcsolatok erősítése érdekében végzett munkájáért kapta Pogány Erzsébet 2015-ben a Magyar Érdemrend Tiszti Keresztjét. *Összmagyar kapcsolatok erősítése... ez három szó csupán, de egy negyedszázad munkája.*

– Valóban úgy érzem, hogy a magyarországi kapcsolataim és a világ magyarságával összefüggő kapcsolataim jól kamatoztathatóak idehaza. Nem feltétlenül abból kell állni a kapcsolatépítésnek, hogy én elmegyek személyesen mindenhová, hanem rengeteg olyan hálózatba keveredtem bele, ahová tudtam vinni magammal másokat is. El kell, hogy mondjam, kérem, ne vegyék ezt dicsekvésnek, de például az Eszterházy Érdemérem, a Rákóczi Szövetség érdemérme, azt a Felvidék.ma indításáért kaptam, arra is nagyon büszke vagyok, s a Teleki Pál Érdemérmet, amit azért említek külön, mert amikor a tulajdonosa lettem, akkor még nem ismertem Rieger Tibort. Ennek az érdeméremnek ő az alkotója, és idén augusztusban (2017 augusztusában-a szerk. megjegyzése) megvalósult program, amelyben részt vettem, Királyfiakarcsán egy Magyarok Nagyasszonya-szobrot állítottunk, éppen Rieger Tibor miatt keveredtem bele, és nagyon hálás vagyok, mert Rieger Tibor a falunak ajándékozta ennek a szobornak a gipszmásolatát. Két év telt el, amíg nagy összefogással, csodálatos emberekkel gyűjtést hirdettünk meg, és Rieger Tibor neve volt a hívó szó. Gyönyörű szobor ott, Királyfiakarcsán, el kell menni meg-

Ülésezik a szoborbizottság

nézni, mert valóban ragyog,. Egyébként is a Csallóközben Mária-tisztelő nép van, de bizony ellustultunk, tehát a csallóközi embereket ahogyan sikerül elaltatni mindenféle hülyeséggel, attól a szívem szakad meg, és tudom, Ipolyságtól keletre tizedannyit nem lehet megcsinálni, mint amit az én kapás nemzetemmel. Tehát az, hogy Mária, a Magyarok Nagyasszonya-szobor ott legyen, és Mária-hitünket erősítse, erre most nagyon nagy szükség van, úgy érzem.

– 2017-ben ez az összmagyarság hogyan néz ki, milyen arcát mutatja?

– A mi példánkból valóban annyit kellene átvenni, hogy a családi hangulatú összejöve-telek és a nagy, Kárpát-medencei összejöveletek mind nagyon-nagyon alaposan előkészített és tartalmas összejöveletek voltak. Az utóbbi időben konferenciamérgezést kaphatnék lassan, annyi konferencián veszek részt, és nem látom azt, hogy az előkészület hetekig-hónapokig tar- tana, és utána főleg, hogy ennek következményei vannak. Hát nem szívesen mondom, de na- gyon sok az, amikor a pulpituson kívül kinyilvánítanak valamit, és kiderül, hogy akik ott ülünk, a mi véleményünkre nem is kíváncsi senki, meg idő sincs rá. Tehát ennél sokkal alaposabb hát- térmunka kellene. Én az Együttélésben abban az időben, a Magyarok Világszövetségében és például a Szövetség a Közös Célokért előkészítésében ezt láttam. Több évre előre láttuk, hogy mit hoz az a közösségünknek, és valóban háttérbe szorult az, hogy ez nagyon sok munkával jár, kevés fizetéssel. Az volt a fontos, hogy fölmutathassunk valamit, jobb szót én sem tudok: közösségi érték.

Királyfiakarcsán, a megvalósult Magyarok Nagyasszonya-szobor előtt (2017)

Pogány Erzsébet

**Az 1959. december 19-től
2018. május 6-ig tartó életút
mozzanataiból**

Pogány Erzsébet tősgyökeres somorjai családban született, a csallóközi kisvárosban járt gimnáziumba, 1978-ban a külföldön való továbbtanulásra felkészítő selmecebányai speciális gimnáziumban szerezte meg az érettségi bizonyítványt. Debrecenben kezdte meg felsőfokú tanulmányait matematika szakon, s azokat a pozsonyi Közgazdaságtudományi Egyetemen 1987-ben fejezte be sikeresen. 1991/1992-ben a budapesti Századvég Politikai Iskolában, majd a budapesti Közigazgatási Főiskola emberi jogi szemináriumán szerzett oklevelet.

Tíz évig a somorjai városházán dolgozott a helyi gazdálkodás szakterületen. 1990-től az Együttélés Politikai Mozgalom központi irodáját vezette, majd később sajtótitkára lett. A Ma-

Dániel Erzsébet laudációját tartja Esztergomban, a Szent István-díj átadási ünnepségen (2010)

2010-ben Telek Pál-éremérmet vett át Lezsák Sándortól, a Felvidék.ma hírportál indításáért

Előadást tart Sopronban, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Közgazdaságtudományi Karán (2010)

gyarok Világszövetsége felvidéki tanácsosaként Dobos László alelnök, régiós elnökhelyettes tevékenységét segítette. Ezt követően a Rákóczi Szövetség mellett működő Csehországi és Szlovákiai Magyar Kultúraért Alapítvány titkára volt.

A „státustörvény” hatályba lépése kapcsán a felvidéki irodák igazgatásával bízták meg. 2001 decemberétől a Szövetség a Közös Célokért társulás (SZAKC) igazgatójaként dolgozik. A Magyar Koalíció Pártjának a megalakulása után tíz évig az Országos Tanács tagja, parlamenti képviselőjelöltje, ellenőrző bizottságának elnöke. Jelenleg az MKP Országos Ellenőrző Bizottságának a tagja. A SZAKC gondozásában az ő kezdeményezésére indult 2005 őszén az első szlovákiai magyar hírportál, a felvidek.ma, amely mára mérvadó hírforrássá nőtte ki magát.

Kezdeményezője volt a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság megalapításának, 2011-től elnöke is. 2014-ben a Baross Gábor Terv – a felvidéki gazdasági fejlesztési terv kidolgozásában

A Baross Gábor Terv dunaszerdahelyi bemutatóján (2014)

Az általa vezetett Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság Wekerle Sándor Kárpát-medencei Gazdasági Díj kitüntetésben részesült (2015)

Budapesten az Esterházy-emlékérem átvételén

és megjelentetésében tevékenyen részt vett. A budapesti Nemzetstratégiai Kutatóintézet felvidéki partnerévé vált 2014-ben a SZAKC, ennek köszönhetően részt vesz a Kárpát-haza Fejlesztési Program kidolgozásában.

Igazgatótanácsi tagja a sérült gyermekeket nevelő családok problémáival foglalkozó, pozsonyi székhelyű Carissimi nonprofit alapnak. 2005-től bekapcsolódik a budapesti székhelyű, Kárpát-medencei hatókörű Magyar Asszonyok Érdekszövetsége, ún. Asszonyszövetség munkájába. A Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségének kezdeményezésére alakult budapesti központú Családlánc mozgalom felvidéki koordinátoraként a gyermekekkel és a családokkal foglalkozó szervezetek tevékenységét segíti.

Egyik kezdeményezője és kivitelezője volt, hogy a morvaországi Mírovban, gróf Esterházy János szenvedéseinek helyszínén emléktáblát avassanak halálának 50. évfordulóján. A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének, valamint a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének tiszteletbeli tagja.

Munkatársaival a Martosi Szabadegyetemen (2016)

A Család Könyvének osztásán (2016)

Közéleti és kulturális tevékenységét a következő kitüntetésekkel ismerték el: Teleki Pál Érdemérem (2010) a felvidek.ma hírportál indításáért és működtetéséért; Esterházy Emlékérem (2014) a felvidéki magyarok érdekében végzett szolgálataért. 2015-ben a Magyar Érdemrend tisztikeresztjével, 2016-ban Ex Libris Díjjal méltatták közéleti tevékenységét.

2018. április 14-én még ő laudálta Komáromban a Civil Becsületrend díjazottját...

Az alábbi képek 2015 augusztus 20-án készültek, amikor Áder János Magyarország Köztársasági Elnöke az összmagyar kapcsolatok erősítése érdekében végzett munkájáért Pogány Erzsébetet a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével tüntette ki. A kitüntetést Pozsonyban Czimbalmosné Molnár Éva, Magyarország nagykövete adta át.

Ez a fénykép egy évvel a következő cikk megírása után készült. Akkor is előadó volt Tusványoson

Kipihentem Tusványos fáradalmait...

Írta: Pogány Erzsébet, megjelent a Felvidék.ma portálon, 2011. augusztus 10-én.

Mára már sikerült kipihennem a Tusványos fáradalmait, és hozzáteszem, hogy előtte Kárpátalján is részt vettem Felsőszinevéren a kárpátaljaiak és a Pro Minoritate közös táborában, tehát volt mit kipihennem, még akkor is ha ez a kellemesebb fáradozások közé tartozik ...

Hogy idén Tusnádfürdőn immár 22. alkalommal szervezte meg számos erdélyi szervezet a budapesti székhelyű Pro Minoritate Alapítvánnyal közösen az ún. Tusványos tábor, ez már széles körben ismert tény, eljutott a köztudatba. Kevesebben tudják, hogy a Pro Minoritate munkatársai, kurátorai Kárpátalján is tizenkilencedszer szerveztek közös tábor, korábban a KMKSZ, idén e KMPSZ, azaz a pedagógusszövetség közreműködésével, tehát ez is már egy jól bejáratott társadalmi eseménynek számít. Korábban, 2003-ban részt vettem egyszer a KMKSZ és a „Promino” közös táborozásában, akkor Csontoson találkoztunk, össze tudom hasonlítani az akkori körülményeket a 2011-ben tapasztaltakkal, és leszögezem, az egész Kárpátalján óriási fejlődés érzékelhető.

Előadóként kaptam meghívást Felsőszinevérré, a Felvidék.ma hírportál bemutatása volt a feladatom, emellett az egész „ma” végződésű portálcsaládról beszélhettem.

A kárpátaljai és magyarországi előadók mellett egyetlen voltam, aki más szomszédos országból érkezett. A következő években feltétlenül szorgalmazni fogom, hogy Felvidékről is legyen több résztvevője a tábornak, mert sok élményt nyújtott. Nem titkolt örömmel fogadtam a kárpátaljai barátaim kedves gesztusát, a meghívást, mert a tábor alkalmat teremtett szinte

valamennyi magyarországi minisztérium illetékesével fehér asztal mellett, közvetlen baráti hangulatban találkozni, úgy ahogy Budapesten csak ritkán ... Ráadásul az utazásom megszervezéséhez is segítséget kaptam, tehát örömmel mentem és nagyon jól éreztem magam.

Ami nem csoda, mert az Észak-Kárpátok csodálatos pontja Felsőszinevér. A tengerszemet körülvevő hegyek, az erdő, a festői környezet, és emellett a családi hangulat, a mindenre kiterjedő gondoskodás feledteti az emberrel az utazás viszontagságait. Az öt napos programban egy délelőtti és két délutáni előadás szerepelt, változatos témákról, nagyon magas színvonalon, a táborlakók nem lankadó érdeklődése mellett. Az pedig külön „ajándék” volt, hogy Ungvár fölött a hegyek közt mi kiváltságosak voltunk, mert együtt ünnepelhettük a magyar kormány rangos képviselőivel az EU soros elnökségi megbízatásának végét, június 30-áról július 1-jére virradó éjszaka mi is kóstolót kaptunk a tokaji finom borból, amit Magyarország Ukrajnán keresztül szállított Lengyelországba, a stafétabotot átvevő varsói kormánynak.

A Pro Minoritate munkatársa, Fekete Réka már ott Felsőszinevéren jelezte, hogy szívesen látnak Tusnádfürdön is a három héttel később esedékes erdélyi táborban. Tusványoson pedig újra viszontláttam sok kárpátaljai táborlakót, akikkel már szinte családtagként tartottunk össze, és rendszeresen ültünk körül egy törzsasztalt a tábor kávézójában. Én magam eleinte jelszószerűen ismételtettem, hogy „mennyivel jobb volt Kárpátalján!” A válasz erre rendre az volt, persze, az teljesen más ... Tusványoson mára ugyanis mindenből több van, mint ahogy a józan ész diktálná: előadóból, sátorból, táborlakóból, hangzavarból, színpadból, autóból sok több, mint amennyit a szűk völgy elbír. Szerintem valamennyi odaérkező vendég átélte az első sokkot, hogy bár nagyon készségesek, udvariasak a szervezők, a káoszon alig tudtak úrrá lenni. Hogy ennek ellenére nem történt nagyobb gubanc, az kész csoda.

Beszámolok a kálváriáról, amit átértünk, és már most a mondókám elején összegezni akarom: ahogy a mesében szokott történni, végül minden jóra fordult. Rangot jelent meghívást kapni a Tusványosra, ez vitathatatlan, én is „dicsekszem” vele úton útfélen. A sok szervező szervezet számára bizonyára nem könnyű feladat a sok párhuzamos programot összefogni. Két fő szervező, a Pro Minoritate Alapítvány és a Magyar Ifjúsági Tanács mellett további 11 társzervező van feltüntetve a vaskos programfüzetben. Belegondoltam, hányan vannak, akik automati-

kusan számolnak azzal, hogy ők előadók lesznek a Tusványoson. Ehhez jön még néhány új arc, és lassan több százra nőtt az előadók száma, szerdai napon a névsorban több mint 150 név szerepelt előadóként.

Mi július 18-án, szerdán a viharral együtt érkezünk meg Tusnádfürdőre. Somorjáról menet közben hatszor ért utol bennünket a szélvihar, az autóból ki sem lehetett szállni egész úton. És mire Tusnádfürdőre értünk, megelőzött bennünket néhány órával. Ezer kilométer autózás után azt láttuk, hogy a táborlakók százai a szervezőket ostromolják gondjaikkal, mert sátrakat, autókat tett tönkre az orkán erejű szél, az özönvízszerű eső. A zuhé megriasztott medvék tucatját szabadította a táborra, csak a zenebona újraindításával tudták őket távol tartani. Amikor a táborba igyekeztünk autóval befelé, a táborlakók százai bőrig ázva igyekeztek elhagyni az Olt völgyét. Éjszaka volt már, ottani idő szerint éjfél közeledett. Az információs sátorban végül megtalálták a nevünket, és közölték a verdiktet, hogy a szállásunk Csíkszeredában van... Útközben többször próbáltam elérni a szervezőket, hogy megtudjam, hol kapunk kvártélyt, ha sikerült volna, boldog lettem volna, hogy csak Csíkszeredáig kell aznap menni, no de ezer kilométer után most még visszafordulni? Kétségbeesésemet látva, a szervezők végül találtak Tusnádfürdőn is szállást, amit ezúton is hálás szívvel köszönök.

Nagy hibát követtünk el, hogy a viharos út miatt sehol nem álltunk meg lejt váltani, én biztos voltam abban, hogy a tábor területén a forintot el fogják fogadni. De valamilyen oknál fogva ez szigorúan tilos volt. Ez okozta a másik sokkot, mert a zűrös éjszaka után, nem kevés szorongással, már az előadásra készülve, kiderült, egy kávéhoz sem jutunk reggeli gyanánt, ha nincs lejünk. Néhány kilométerre a városcsúcsán lévő bank automatához utasítottak bennünket, ezt az utat viszont az előadásom időpontjának közeledte miatt már nem jártunk volna be. Keresztük hát a sátrat, ahol a térkép szerint a média-kerekasztalnak kellett volna elkezdődnie percekkel belül. Kiderült, hogy többek közt azt is elvitte a vihar. Időközben szerencsére felébredtek a barátaink is, délre már kávé is kaptunk, jó társaságot, és együtt kivártuk, míg felállítanak egy új Corvina-sátrat. És itt véget is értek a viszontagságaim, ettől a perctől kezdve kisimultak az arcok, minden lépésben barátokra találtunk, számtalan szép élményt éltünk meg.

A média-kerekasztal résztvevőinek beszélgetését nagy érdeklődés kísérte, erdélyi és magyarországi szakemberek, neves politikusok közt egy szál nő, egy szál civil tartottam a frontot, és nagyon megnyugodtam, hogy a szigorúan elméleti kérdésekről (az újságírói etika mennyiben tér el az általános emberi etikától?) meg a politikusok – szerintem jogos – bírálatától (olyan színvonalú lehet csak a politikai újságírás, amilyen színvonalú a politikusok politizálá-

sa...), tehát ezekről a kérdésekről gyorsan áttértünk gyakorlati gondokra. Abban megegyeztünk, hogy a média számára a közösség szolgálata és erősítése az első és legfontosabb feladat. Könnyen meghasonuláshoz vezető, de a felvidéki helyzethez képest irigylésre méltó helyzetben vannak az erdélyi magyar újságírók, amikor a közszolgálati médiákban való helytállásukra tekintünk, derült ki számomra a megszólalásokból. Az sajnos ismerős helyzet, amikor a magyar közösséget megosztja a hatalommal minden áron bratyzító politikusi tábor és a közösség érdekeit szem előtt tartó politikai kör – bár nem könnyű a határt meghúzni köztük. Erdélyben a kormányban lévő RMDSZ próbálja kordában tartani a médiában dolgozókat a közszolgálat jegyében, ez ellen nehezen tud védekezni az, aki vállalja, hogy az RMDSZ romániai magyar versenytársaival ért jobban egyet. Másrészt irigylésre méltó hozzánk képest a közszolgálatot ellátó újságírók helyzete, mert román állami közpénzből olyan médiumokat finanszíroznak, amelyek terjedelmük, színvonaluk, elérhetőségük következtében valódi hatással vannak a romániai magyar közösség életére. Ezzel szemben a pár perces szlovákiai magyar televíziós adás, a nehezen fogható és gyakran hallgathatatlan Pátria rádió hatása elenyésző Felvidéken. A beszélgetést Csinta Samu, politikusi tapasztalatokkal is rendelkező háromszéki újságíró vezette, Budapestről bekapcsolódott Pröhle Gergely, a külügyminisztérium helyettes államtitkára, Gulyás Gergely, a Fidesz egyik legaktívabb országgyűlési képviselője, Zelei Miklós író, Erdélyből pedig Karácsonyi Zsigmond, a MŰRE elnöke, Kelemen Attila Ármin, az Erdély Fm főszerkesztője és Bíró Zsolt, a Marosvásárhelyi Rádió szerkesztője. Az előadói asztalnál tehát nyolcan ültünk, és örömmel konstatálhatom, hogy nagy érdeklődés kísérte a beszélgetésünket.

Amikor véget ért a kerekasztal-beszélgetés, jó érzés volt tudni, hogy a nehezen túl vagyok, ezután felhőtlen örömmel követtem a programokat, és igyekeztem kiismerni magam a dzsungelben, ami nem mindig sikerült. Mégis elmondhatom, hogy nem maradtam le semmiről, ami érdekelt, ragyogó programokon vettem részt. Köszönet a szervezőknek, a sok kedves barátnak Kárpátaljáról, Erdélyből, Magyarországról.

Pogány Erzsébet

Néhány évvel későbbi erdélyi útján

A ravatal mellől emlékezve

2018. május 12-én a somorjai temetőben Myjavec Pál somorjai plébános szavai, Szvorák Katalin Kossuth-díjas művész éneke és Szabó Endre tárogatón előadott zenéje mellett számos emlékbeszéd is elhangzott – Pogány Erzsébet életútját méltatva. A következőkben ezekből idézünk, az elhangzás sorrendjében. A szertartást Hideghéty Andrea, a Szövetség a Közös Célokért munkatársa vezette. Az emlékbeszédeket archívumunk képeivel egészítjük ki.

Oriskó Norbert, a Felvidék.ma első vezető szerkesztője, Pogány Erzsébet egyik legrégebb munkatársa:

„Elhull a virág, eliramlik az élet...”

Drága Erzsébetünk, most igazán érezzük Petőfi híres verssorának a nyomasztó súlyát.

Nem keveset éltél ezen a Földön, hanem gyorsan. Túl gyorsan robogtál át egy végtelenül gazdag és csodálatos életpályán. Nekünk, persze, most fáj, hogy nem tölthettünk több időt Veled, mert nagyon hiányzol.

Nem az a fontos, hogy mennyit, hanem hogy mit hagy maga után az ember. Te példát mutattál arra, hogy hittel, kitartással, szeretettel és örömmel a legnagyobb akadályok is legyőzhetőek. Ez az erő, a Te erő, itt marad nekünk, velünk – ajándékul Tőled.

A Duray Miklósról készült Koltay-film forgatása után

Közösségünk rendületlen harcosaként megvívta a csatákat, sokszor helyettünk is.

Drága Erzsébet, annyi kívánságot teljesítettél már, így én még most is egy új kéréssel fordulok hozzád – bár tudom, hogy ezt kérés nélkül is megteszed – , Vigyázz ránk őseink mellől is!

A jó Isten áldjon meg Téged a Tőled kapott sok jóért, és köszönünk mindent!

A Költő úgy zárta a verset, hogy „örökre szeret!” Mi is örökre szeretünk, drága Erzsébet, a Felvidék Nagyasszonya.

Gubík László, a Via Nova elnöke:

Számomra ez egy komoly helyzet, mert itt állok Erzsébet mellett, és 31 évvel a csontjaimban úgy érzem, törpe vagyok egy óriás mellett, kisfiú egy nagyszony mellett, múltó szélső egy biztos kapaszkodó mellett. Szeretnék mondani valami eredetit, aztán rájövök, hogy felesleges, mert a legszebb üzenetek ott vannak körülöttünk. Csak le kell hajolni értük.

Én most, bármennyire furcsán hangozhat is ez egy temetésen, három ünnepért hajoltam le. Három ünnepért, melyeket napjainkban élünk meg és élünk át. Három ünnepért, melyekben minden benne van, amit Erzsébetről tudni kell. Három ünnepért, melyek magukban hordozzák a képet, amilyenek láttam és amilyenek megőrzöm őt.

Erzsébet anyák napján adta vissza lelkét a Teremtőnek. Anya volt a szó minden értelmében. Egy egész közösség édesanyja. Megigazította a nyakkendőt, ha az ferdén állt rajtad, figyelmeztetett, ha későn válaszoltál a postádra, megsimogatott, ha neki tetsző dolgot alkottál. A sikerben veled örült, a bánatban veled osztozott. Csak az édesanyák odaadásához hasonlítható az a törődés, amit a körülötte lévők iránt tanúsított.

Tegnapelőtt Jézus mennybemenetelét ünnepelte a keresztény világ, aki 40 nappal húsvét után az Atya jobbjára ült, hogy közbenjárjon értünk. Az Úr jósága és bölcsessége végtelen. Bármennyire fájhatnak is döntései, küzdeni ellenük nem érdemes. Egy biztos. Nagyon sok lehetett a teendő odafönt, ha a Jóisten most Erzsébetet is magához szólította. Mi pedig a gyászban is megnyugodhatunk, mert lesz egy ügyintéző a mennyei irodákban, aki minden alkalmat megragad, hogy a Mindenható figyelme egy percre se kalandozzon el rólunk, aki kijár értünk megannyi áldást, és aki szüntelenül figyelmeztet majd a történésekre Nagyszelmenctől Somorjáig.

A jövő héten ránk köszön pünkösöd. Az önismeretnek, a hivatástudatnak és az életcélok újrafelfedezésének ünnepe. Az évnek azon időszaka ez, amikor a tanítványokra kiárad a Szentlélek. Tudatosítják, hogy küldetésük van, felfogják, hogy vállalásuk áldozatokkal jár, és útra kelnek, hogy a rájuk hagyott örökséget teremtő munkával megőrizték. Erzsébet mellett számos tanítvány cseperedett fel, közösségépítő öröksége pedig leírhatatlanul gazdag.

Most már rajtunk áll, hogy Kárpát-medencében gondolkodva kössünk szövetségeket, lehetetlent nem ismerve küzdjünk a közös célokért, önzetlenül szeressük szülőföldünk legeldugottabb zugát is és hogy a Felvidék ne csak Ma legyen, hanem Holnap is.

Nem is létezhet ennél szebb evangélium egy felvidéki tanítvány számára...

A Martosi Szabadegyetemen (2015)

Bárdos Gyula, a Csemadok országos elnöke:

„Nem lesz könnyebb idővel, mindössze annyi történik, hogy az ember (valamennyire) beletörődik. Soha nem szűnünk meg ugyanis hiányolni elvesztett szeretettünket.”

Valahogy így érzünk mi is, így próbáljuk mondatokba fűzni azt, amit szinte lehetetlen elmondani, leírni: azt a hiányt, azt az űrt, amelyet távozásod okoz családod tagjainak, szerettednek, kollégáidnak, magyar közösségünk tagjainak, mindenkinek, Kárpát-medencén innen és túl, aki ismert drága Erzsébet, vagy inkább , ahogyan a legtöbben szólítottunk, Erzsike. Az Anyák napi megemlékezéseken szinte futótűzként terjedt , hogy itthagytál bennünket. Nem akarták, nem akartuk elhinni a szomorú hírt, amelyet az általad alapított portálon olvastunk, abban reménykedve, illetve azzal áztatva magunkat: Veled ez még nem történhetett meg, hiszen Neked még annyi terved, ötleted volt.

Ízig-vérig közösségi és közéleti emberként tevékenykedtél szinte az utolsó pillanatig, hiszen mikor már szinte jártányi erőd sem maradt, akkor is – igaz űlve –, de mégis Te laudáltad az Általad is nagyra becsült kitüntetett sorstársadat. Állhatatosságod, kitartásod, különleges munkabírásd, nagyszerű szervezőkészséged még azokban is tiszteletet és csodálatot váltott ki, akik nem mindenben azonosultak merész elképzeléseiddel, egyéni és sokszor egyedi ötleteiddel.

Megtiszteltetés volt számomra Veled együttműködni, akár azon az emlékezetes negyed évszázaddal ezelőtti komáromi önkormányzati nagygyűlésen, amely, sajnos, nem úgy végződött, ahogyan azt sokan reméltük, vagy akár az iskoláinkért, a kultúráinkért, anyanyelvünk használatáért, közösségünk megmaradása érdekében szervezett tiltakozó megmozdulásokon, a Szövetség a Közös Célokért szervezetünk itthoni, illetve otthoni rendezvényein, a számos, valódi közösségi élményt nyújtó eseményeken.

Köszönetet mondok Neked azért a közösségünk érdekében kifejtett áldozatos és kitartható munkádért, amellyel példát mutattál nekünk. Fájó szívvel búcsúzom Tőled a Szlovákiai

Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetségünk, a Csemadok, annak valamennyi tagja nevében. Köszönjük a Teremtőnek, hogy itt voltál közöttünk és szolgáltad közösségünket.

Emlékedet megőrizzük, nyugodj békében, Isten Vele!

A MÁÉRT-ülés szünetében

Gál Erik, a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség elnöke:

Nehéz szavakat találni, amikor egy ilyen értékes ember, a felvidéki magyarság meghatározó egyénisége így fiatalon elmegy közülünk. Bár személyesen nem találkoztunk sokszor, munkásságát, tevékenységét nyomon követhettem, hisz a sajtón kívül, cserkészársaimtól és elődeimtől sokat hallottam róla. Tudom, hogy a felvidéki magyar cserkészlet támogatója és időről időre támasza volt. A közösségeikért végzett munkájában mindig nagy figyelmet fordított a családra, az ifjúságra, így a cserkészetre is. Hitte, hogy a mozgalmunkban felnövők értékeket kapnak vezetőiktől, egy olyan közösségbe kerülnek bele, aminek tagjai és vezetői egy jobb világért dolgoznak. Már a Magyarok Világszövetsége munkatársaként kiemelt figyelemmel követte nevelőmunkánkat, segítette és egyengette az újjáalakuló mozgalom anyaországi kapcsolatépítését, tevékenységének elismerését. A mečiari időszak kemény éveiben segített a szervezetnek forrásokat találni, így többek között neki is köszönhető az 1997-es első Szövetségi Nagytáborunk megvalósulása. Duray Miklóssal közösen elsőként gondoltak szövetségünkre, mint Szlovákia legnagyobb gyermek- és ifjúsági szervezetére, mikor megalapították a Szövetség a Közös Célokért társulást. Számos közös projektben vettünk részt.

Mint mindig mondta, nem terhére akar lenni a cserkészletnek, hanem segítőtje, támasza. Ennek érdekében irodát tartott fenn a székházunkban, amivel a kiszámíthatatlan időkben is biztos bevételt kaptunk, segített a palásti nevelési központunk felújításában és még sok másban, amit az idő rövideje miatt most nem részleteznék. Amiért talán különösen hálásabbak vagyunk neki, az az, hogy a Kárpát-medencei Családlánc mozgalomba bevitte szövetségünket, és ezzel újabb bizalmat adott Szövetségünknek. És ezt a bizalmat újra és újra meghitelezte nem csak nekünk, de másoknak is.

Erzsébet emlékét mi is megőrizzük és hűek maradva ez emlékéhez, tevékenységünkkel nap mint nap teszünk majd azért, hogy a ránk bízott fiatalok a felvidéki magyarság támaszai legyenek!

Gombaszögön

Vörös Mária, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének megbízott elnöke:

2018 a fájdalmas veszteségek éve a hazai magyarság számára, pedig még csak májust mutat a naptár. Alig egy hónapja vettünk végső búcsút Jókai Tibortól, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének elnökétől, és most Pogány Erzsikéért szól a harang...

Kérlelhetetlenül arat az elmúlás a sorainkban, a legjobbjainkat viszi magával. Pogány Erzsébet erős, határozott jelleme a magyar történelem nagyasszonyaihoz mérhető. Őszinte tisztelet, elismerés és szeretet övezte idehaza és a határon túl, szerte a Kárpát-medencében, a világ magyarjai között.

A hozzá közel állók kemény asszonnak ismerték. Valóban az volt?

Inkább tudatosan, következetesen elkötelezett a felvidéki magyarság iránt, olyan, aki minden jó ügy mellé teljes szívvel odaállt, még ereje fogytán is tette, amit tennie kellett. Soha nem okozott csalódást, készséges volt, segítőkész, rá mindig, minden körülmények között lehetett számítani.

Töretlenül és makacsul hitt a közösség erejében, együttműködésében, a kisebbségi lét érzelmi többletében, sodró erejű energiája, szeretete vitte, magával ragadta a körülötte élőket is. Elszántan küzdött mindenért, amiről úgy érezte, az egyetemes magyarság hasznára válik. Hihetetlen, hogy meg kellett adnia magát egy erősebb hatalomnak.

Nem látjuk többé az őszinte érdeklődést felcsillanni a tekintetében, a kedves mosolyt az ajkán, nem érezhetjük törődő odafigyelését. Nincs több terv, több küzdelem és siker sem, de amit örökölt hagyott, nagy érték, egy közösségért élő, termékeny, teremtő élet, követendő példa az utókor számára. Mi, felvidéki magyarok szegényebbek leszünk nélküle, de gazdagabbak lettünk általa, mert ismerhettük, szerethettük őt. Most olyat tett velünk, amit életében még soha: elszökött előlünk a csend birodalmába.

Drága Erzsike! A SZMPSZ minden tagja nevében fájó szívvel búcsúzunk Tőled.

Legyen számodra könnyű a föld. Nyugodj békében.

Pogány Erzsébet munka közben, Jókai Tibor sajtótájékoztatóján

Mézes Rudolf, a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetségének elnöke:

(...) Köszönjük a közösen eltöltött órákat, napokat, heteket, hónapokat, éveket, évtizedeket. Emlékek tódulnak fel, törnek elő, kíváncsognak napvilágra. Nehéz közülük válogatni. Van-
nak szépek, csodálatosak, szomorúak, fájóak. De mind Veled kapcsolatosak, rólad szólnak.

(...) Hosszú éveken, évtizedeken keresztül volt szerencsénk ismerni egymást és közösen igyekeztünk tenni jót és hasznosat a felvidéki magyarság megmaradása, boldogulása, szülőföldön való érvényesülése érdekében.

Együttműködésünk minden bizonnyal legsikeresebb időszaka a 2001-2002-es esztendő találkozása volt, amikor a Szövetség a Közös Célokért Társulás létrejötte után röpké 1-2 hónap leforgása alatt a kilométerek ezreit utaztuk le télvíz idején, úttalan utakon és jóformán a semmiből alakítottuk ki, hoztuk létre a társulás irodahálózatát Pozsonytól Királyhelmeceig.

Sokszor elhangzik az a mondás, hogy minden ember pótolható. Azt hiszem, és meggyőződéssel vallom is, hogy ez teljes egészében nem lehetséges.

Kedves Erzsike! Drága Sorstársunk!

Hiányzol és hiányozni fogsz. A jeles események felelevenítése alkalmával már nem ünnepelni, hanem emlékezni fogunk a közösen eltöltött nagyszerű eseményekre. Bizonyára felelevenítjük a közösen átélt élményeket, a különböző események előkészítése és megvalósítása közben hasznosan eltöltött órákat.

Kedves Erzsike! Hiányod után űr tátong elsősorban férjed és hozzátartozóid szívében és ugyancsak szomorúan búcsúzom tőled a Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége nevében.

Kodály városából, Galántáról érkeztem és Kodály Zoltán rád hatványozottan érvényes gondolataival, üzenetével szeretnék végső búcsút venni Tőled. A világ egyik legnagyobb ma-

gyarja egy helyen így ír: „...
Akiben van tehetség köteles azt kiművelni a legfelsőbb fokig, hogy embertársainak mennél nagyobb hasznára lehessen. Mert minden ember annyit ér, amennyit embertársainak használ, hazájának szolgálni tud.”

Kedves Erzsike! Köszönöm, köszönjük az ügyünk, a szülőföldünkön való megmaradás, boldogulás biztosítása érdekében kifejtett áldozatkész munkádat.

Menyhárt József, a Magyar Közösség Pártjának elnöke:

Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus!

Hozzám már hűtlenek lettek a szavak, hisz minden elmondattatott. Minden nagy tett, hogy Nagyasszony, hogy anya, hogy értem élő. Most az jutna eszünkbe, hogy mint könnyű, lenge lány, ha odaintik, kinyújtóztál a halál oldalán. Nem hiszem. Sosem nyújtóztál ki. Sosem pihentél.

Erzsébet, Erzsike, Te nem csak éltél, hanem áradtál. Szétáradtál köztünk, és talán ezért nem hittük el, hogy van valami, ami legyőzhet Téged. És bár itt többen búcsúznak, én nem búcsúzom. Én hiszem, hogy ez az áradás, legyen szó szülőkről, cserkészekről, párthoz kötődőkről, vagy párttól függetlenekről, a felvidékről, ez az áradás mindig köztünk lesz. Mert ha egy Nagyasszonytól búcsúzkodunk, márpedig Te az vagy, azt illik mondani, hogy élsz, és uralkodol örökkön. S akik ismerhettünk, köszönjük, hogy ismerhettünk.

Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus!

Máért-ülés, Budapest

Eszmecsere a jövőről

Szili Katalin a Magyar Köztársaság Országgyűlésének volt az elnöke:

(...) Harcoltál a magyarságért, éljenek a Kárpát-medencében, vagy bárhol a világban. A közösségi oldalon az arcképed mellett ott lobog a székely zászló, s még pár hete oda is írtad, "Éljenek a székelyek!"

Mindig csodálattal tekintettem rád, mérhetetlen eleganciára, tartásosságodra, okos érvelésedre, kedves, nőies lényedre. Egy igazi kortárs, XXI. századi nagyasszony voltál köztünk, aki bizonyítottad mindig Margaret Theather mondását: *a politikában, ha azt akarod, hogy valamit megmondjanak, bízd egy férfira, de ha azt akarod, hogy meg is csinálják, bízd egy nőre.* Mindig építettél, tettél, s közben mindenkit figyelemmel, szeretettel segítettél.

Tudod, a te küzdelmed sokszor adott erőt, hitet mindannyiunknak, hiszen tudjuk: csak teljes szívvel, odaadással, szövetségben közös céljainkért érhetünk el eredményeket, Felvidéken, Kárpátalján, Vajdaságban, Erdélyben, de a szórványban Muravidéken, Burgerlandban,

Horvátországban. Ebben minden szónak külön jelentősége van, a szívnek, a szövetségnek, a közös célnak, hiszen sokszor biztattál engem is, „ülj le velük, győzd meg őket, hogy fogjanak össze!” Szinte most is itt hallom, ahogy nyugodt, de ellentmondást nem tűrő határozottsággal jegyzed meg egy beszélgetés végén.

Egyszer egy templomban azt olvastam, hogy „amikor megszületünk, mindenki mosolyog, csak mi sírunk, úgy kell, hogy éljünk, hogy amikor meghalunk, mindenki sírjon, csak mi mosolyogjunk.

Drága Erzsikém! Mi sírunk, mert hiányozni fogsz, mert egy űrt, hagysz magad után, nem csak itt, a Felvidéken, hanem az egész magyar nemzetpolitikában. Nem futunk össze a tusványosi sátrak egyikében sem, nem üdvözölhetjük egymást a MÁÉRT-on, nem köszönhetünk a NÖB ülésen, vagy a KMKF éves összejövetelein, nem kávézhatunk ősszel az obenpullendorfi tanácskozás szünetében. Már nem. Nem tervezhetjük együtt már a nyári ifjusági táborok programját, nem folytathatjuk a kooperációt a magyarság öngazgatásában, a fiatalokkal történő párbeszédben. Már nem. De igérjük, visszük tovább a lobogó zászlót, amit fennen tartottál.

Lassan búcsúznom, búcsúznunk kell, mielőtt elköszönök, mondjuk el együtt az utolsó nekifoházkodást:

„Uram, emeld fel csontig nyűtt testem/ s fújd el belőle múlt lobogások/füstölgő üszkét. Ismerd fel bennem halandó másod/ ki most fekete árnyadra estem/ s hozzá szegeznek lázvörös tüskék./ Uram, megjártam én is a poklod,/ha teremted csodája hívott,/kiosztva részem. Semminek sok volt, de csillaggal irott.”

Tudd : Addig élünk, amíg fáj! Amíg élünk, hiányzol! Isten veled!

Csóti György a Kisebbségi Jogvédő Intézet elnöke,

Pogány Erzsébet korai, tragikus halálával súlyos, pótolhatatlan veszteség érte nem csak a felvidéki magyarokat, hanem az egész kárpát-medencei magyarságot. A kilencvenes évek elején ismertem meg Erzsit. Kedves, csinos, mindig mosolygós fiatalasszony volt, emellett határozott, céltudatos, figyelmes, udvarias, előzékeny és segítőkész. Ezek a tulajdonságok együtt, egy személyben ritkán fordulnak elő. Nagyon korán elkezdte nemzetmentő munkáját a zavaros szlovák politikai életben. Kitűnő szervezői és irányítói képességekkel rendelkezett. Gyorsan ismertté vált az egész Kárpát-Hazában is, mert kezdettől fogva a

teljes magyar nemzetben gondolkodott, tudta, minden magyar felelős minden magyarért. Az 1994-es országgyűlési választások során kampányfőnököm volt a budapesti első számú választókerületben. Segítségével lettem képviselő a Budai Várban. Mindenhol ott volt, ahol a nemzet ügyét szolgálni lehetett. Pozsonyi hírportál alapítástól kezdve konferenciák szervezésén keresztül egészen a Magyar Állandó Értekezletig.

Közel három évtizeden át sokszor és sok területen működünk együtt. Legutolsó közös munkánk a felvidéki magyarok jogbiztonságának elősegítésére irányult.

Az általam vezetett Kisebbségi Jogvédő Intézet két évvel ezelőtt szerződéses együttműködést alakított ki a Szövetség a Közös Célokért társulással, a Szlovákiában élő magyarok jogvédelmének hatékony biztosítása érdekében. Az általa irányított SZAKC irodái Pozsonytól Királyhalmecig a magyarságuk miatt sérelmet szenvedettek rendelkezésére állnak.

Pogány Erzsébet Antall József-i mércével szolgálta nemzetét. Rendszerváltoztató miniszterelnökünk, hasonló súlyos betegsége tudatában, a következőket mondta: *„Én szolgálok, és addig szolgálok, amíg nemzetemnek haszna van belőle. Teszem, amíg tudom.”* A felvidéki magyarok somorjai Nagyasszonya is így tett. Élete végéig szolgálta nemzetét.

Kedves Erzsike, most csak földi porhüvelyedtől búcsúzunk. Szellemisséged, munkád gyümölcsei, egész életműved, kedves mosolyod, szeretetre méltó egyéniséged emléke örökre itt marad velünk. Ígérjük, hogy folytatjuk munkádat!

Példát mutattál a következő generációknak.

Kedves Erzsike, drága Erzsébet, pihenj békében, Isten áldjon!

Rostás Farkas György magyar cigány író, költő, újságíró, népművelő:

ÜZENET ODAÁTRA AZ ÉN SZERETETT POGÁNY ERZSÉBET HÚGOMNAK.

Egy fényesen ragyogó csillag lehullott az égről!

Te már Odaát vagy a Mennyei Hazában, az Égi Kávéház teraszán, az angyalok társaságában lehetsz. Nemcsak kevesebben, de szegényebbek is lettünk.

Köszönjük Neked az életedet, hogy voltál. Sokan merítettünk erő a te nyitott szívű emberségedből. Hívó szavunkat mindig meghallottad, szívesen jöttél a mi nemzetközi cigány konferenciáinkra, irodalmi-művészeti rendezvényeinkre. Mindig és mindenben számíthattunk Rád!

Jó volt a testvérednek lenni! Ha találkozzunk Odaát, bízom benne, hogy ott is a Húgom leszel. Addig is küldöm Neked a világ minden fényét, szeretetét és illatát.

A szívemben oltárt emelek Neked. Ég óvjon, Isten veled!

Martényi Árpád a Rákóczi Szövetség alelnöke és az Esterházy János Emlékbizottság elnöke

A Rákóczi Szövetség és a kebelében működő Esterházy János Emlékbizottság, valamint a felvidéki céllap-hálózatot működtető Alapítványunk nevében szomorú szívvel búcsúzom Pogány Erzsébettől.

Pogány Erzsébet a rendszerváltás után, amikor megismerkedtünk, a Magyarok Világszövetségében dolgozott, majd nálunk, a Rákóczi Szövetségben intézte az alapítványi ügyeket, ezután hazatért szülőföldjére és a Szövetség a Közös Célokért polgári társulás egyik vezetője lett. Világszövetség – Rákóczi Szövetség – Szövetség a Közös Célokért. Szövetség – Szövetség – Szövetség!

Ez a szövetség hatotta át az életét: szövetség Istennel, szövetség a magyarsággal és szövetség a szűkebb közösséggel, a felvidéki magyarsággal. (...)

Az utóbbi napokban sok helyen emlékeztünk Pogány Erzsébetre. A Magyar Rádió a Határok nélkül műso-

rában a Haják-Szabó Máriával néhány hónapja készült Arcvonások című beszélgetést ismételte meg. Újra meghallgatva ezt a beszélgetést két részlet ragadott meg:

"Mindig háttérember voltam" – mondta Erzsi. Igen, valóban az volt, a jó feladat és a nemes cél volt a fontos számára, kiváló szervezőképességét, magasfokú intelligenciáját és hatalmas kapcsolatrendszerét felhasználva mindig a háttérből segítette a munkát. Tedd továbbra is, kedves Erzsi, onnan Fentről is szükségünk lesz rá!

- Nagy szeretettel beszélt Riegert Tibor Magyarok Nagyasszony szobráról, a tavalyi királyfiakarcsai szoboravatásról, elmondta, hogy éppen ideje volt ennek a szoboravatásnak, mert a felvidéki magyaroknak szükségük van Szűz Mária támogatására, a lelki megújulásra. Ezt hallva az volt a benyomásom, és ezt ne vegyék szentségtörésnek, ő is a magyarok nagyasszonya volt!

Pogány Erzsébet sok eredményes munkája közül talán a legnagyobb és a leghatásosabb a Felvidék.ma honlap létrehozása és folyamatos gondozása volt.

Ezt ismerte fel és értékelte a Rákóczi Szövetség, amikor 2014-ben Esterházy János emlékermet adományozott Pogány Erzsébetnek.

Kedves Erzsi! Ez a honlap olyan fontos és olyan jó, hogy ezt ott fenn a Mennyszámban is meg kell csinálnod!

Kedves Erzsi! Annyi feladatot adtunk most itt neked, hogy félve mondom ki: Nyugodj békében!

Szabó Tibor filozófus, politológus, Pogány Erzsébet egykori osztálytársa:

Negyvenegy évvel ezelőtt, harmincegynéhány felvidéki fiút és lányt, gyermeket, tizenhét- tizenhét éves gyereket sodort az élet Selmezbányára. Egy volt közülünk Hombauer Böbe. Mi így szólítottunk téged. Biztos vagyok benne, ha itt lennél, mosolyoddal, betévedő tekintetteddel elfogadnád ezt a megszólítást.

Egy voltál közülünk, de mégis más voltál. Más voltál, mert Te valóban azért kerültél oda, hogy saját érdemeid által, saját tehetséged, kitartásod által Magyarországra juss.

Más voltál, mert mindig ismerted az utat, amikor futnunk kellett, mert megtetszettünk a bányászgyerekeknek. Tudtad merre kell futni, és másnap reggel megvigasztaltál minket, fiúkat az elcsattant pofonokért.

Másmilyen voltál, mert amikor Nagy László költő meghalt 78 januárjában, Te tudtad honnan kell elővenni a kötetet, és Nagy László verseket szavaltál nekünk.

Más voltál abban is, hogy amikor március 15-én olyan magasra szeretted volna a koszorút tenni a selmecbányai líceum falára, a Petőfi emléktáblára, hogy azt senki el ne érje, Te tudtad, hol lehet ilyen létrát szerezni. Elmentünk a létráért, és heteken keresztül ott volt a koszorú.

Ilyen magasra helyezted mindig a mércét, az elkövetkezendő életedben is, de tudom, hogy az ember, amit tizennyolcéves korában birtokol, a mosolya és a lelke, az nem változik a következő negyven évben sem. Utána 10–15 évig nem találkoztunk, és amikor újra összehozott minket a sors, immár Pogány Erzsébetként, én nem tudtam, hogy ki vagy. Csak megjelentél a pulpituson, és ugyanúgy mosolyogtál, és ugyanolyan lelkes voltál, mint annak idején Hombauer Böbe.

Köszönöm Neked, hogy együtt végezhattük a munkánk. Te már nem jössz el a negyvenéves érettségi találkozónkra. Egy másik találkozón is túl vagy, amire mi csak készülünk. Isten áldjon, Böbe.

Bárdos Gábor, Somorja polgármestere

„Nem az a fontosd, hogy velünk mit tesztek, hanem az, hogy mi mit teszünk.”

Ez, a Marcus Aurélius római császártól eredő mondás lehetne drága halottunk, Pogány Erzsébet életének találó, rövid összefoglalása.

Az élet, a szakma, a hivatás és a közösségi elkötelezettség sok mindent tett vele, rengeteg próba elé állította, de ő igenis tudta, a fontos az, hogy ő maga mit tesz, mit képes megtenni a családjáért, a magyar és egyetemes kultúráért, a magyar-magyar kapcsolatokért.

Tisztelt gyászoló család, felebarátaim! Engedjék meg, hogy Somorja Város Önkormányzata, a képviselők, a városi hivatalban és annak intézményeiben dolgozó valamennyi egykori és mai munkatárs is a magam nevében mondjak most végső búcsút, utolsó Isten hozzádot nagyrabecsült egykori kolléganőnknek, Pogány Erzsébetnek.

Pogány Erzsike első munkahelye a somorjai városháza lakosságnyilvántartó osztályán volt, ahol 1981-ben kezdett dolgozni, majd később, az egyetem elvégzése után szakosztályvezetőként tevékenykedett a városi hivatalban.

Soha nem tartozott azok közé, akik az életben a könnyebb és dicsőséges utat választották. Számára ismeretlen volt a sokak által feltett kérdés: Miért is áldoznád fel magad, miért lennél odaadó, nagylelkű és hűséges...? Azon kevesek egyike volt, akik meggyőződéssel, sőt másokat is lelkesítve vallották, hogy az embert a

tisztesség, a kemény és kitartó munka egy jobb, egy igazságosabb életért teszi igazán emberré.

Az önkormányzat pénzügyi bizottságának tagjaként, később önkormányzati képviselőként szinte lehetetlen felsorolni, mennyi ötlettel, megvalósításra kész tervvel igyekezett szebbé, jobbra tenni életünket, öregbíteni városunk jó hírét. Az 1990 utáni munkálkodásáról szólottak már előttebb az avatottabbak, jómagam csak annyit teszek hozzá: kevés ilyen elhivatott, fáradhatatlan, eltökélt, a nemzetért, a magyarság megmaradásáért és munkálkodó ember volt és van, mint Pogány Erzsébet.

Kora ifjúságától kezdve a somorjai Csemadok elkötelezett tagja később vezetőségi tagja, a Csehországi és Szlovákiai Magyar Kulturáért Alapítvány alapító tagjaként, és számos civil kezdeményezés szószólójaként felvállalt sokszor szinte lehetetlennek tűnő feladatokat, amelyeket sikerre is vitt; gondoljunk csak például a somorjai Nagyboldogasszony templom Moser orgonájának felújítására és számos művészi orgonahangverseny megszervezésére. És még sok-sok példát sorolhatnánk...

Tudta és vallotta, hogy magát az életet arra és azért kapjuk, hogy bőkezűen adjuk azt tovább, hiszen csak akkor lehetünk igazán boldogok, ha akár életünket is sikerül odaadni szeretteinkért, népünkért.

Erzsike soha nem kételkedett abban, hogy ha mi is akarjuk, naponta nyílik lehetőség arra, hogy jobbra, tartalmasabbá tegyük az életet.

"Édes barátaim, olyan ez éppen, / Mint az ember ottan a mesében. / Az élet egyszer csak őrá gondolt, / Mi meg mesélni kezdtük, Hol volt... / Majd rázuhant a mázsás, szörnyű mennybolt, / Mi ezt meséljük róla, sírva: Nem volt. / Nem kelti fel se könny, se szó, se vegyszer. / Hol volt, hol nem volt a világon egyszer."

Az idézett megrázó sorok az élet és a halál visszafordíthatatlan, tragikus kapcsolatáról vallanak. Ezekben a döbbenetes órákban ahhoz az évszázados életbölcseességhez fordulunk vigaszért, lelkiezőrt, amely azt sugallja, hogy csupán az hal meg, akit elfelejtene. (...)

Pogány Erzsébet a sikeres doktori vizsgáját követően iskolatársaival és tanáraival (2017)

Szemelvények a Felvidék.ma hírportálon megjelent nekrológokból

Bakos István, a Bethlen Gábor Alapítvány kurátora

Árvábbak lettünk „a határon túl” is...

(...) Erzsi a Felvidék magyarjait szolgálta tevékeny életével, közéleti munkásságával, miközben a nemzetépítő együttműködés jeles szervező-képviselője, mentora volt a Kárpát-medencei hazában és azon túl is. (...)

Nagy nyereség volt számunkra, hogy az MVSZ Hivatala megújításakor őt delegálták Szlovákiából. Hivatalvezető főtitkárként biztos számíthattam rá minden fontos ügyben. 1994 végétől

hat éven át a Magyarok Világszövetségének felvidéki tanácsnoka, a szlovákiai magyar címtár szerkesztője, a Felvidék MVSZ programjainak felelős szervezője; választott tisztségviselőinek (köztük Dobos László alelnök, Bauer Győző, Duray Miklós, Kolár Péter, Szabó Rezső, Erdélyi Géza és mások) ügyintéző koordinátora volt.

A Magyar Figyelő hírvivőjeként és tudósítójaként részt vett a magyar-magyar kapcsolatok szervezésében, olyan kiemelkedő MVSZ rendezvények sikeres megvalósításában, mint pl. az anyanyelvű magyar oktatás védelmében a Debreceni Nagytemplomban 1995 nyarán szervezett Tiltakozó Nagygyűlés; a világszerte zajló Magyar Millecentenárium Év, vagy amilyen a Magyarok IV. Világkongresszusa volt 1996-ban. Erzsike közreműködése nélkül nem tarthattunk volna sikeres MVSZ Elnökségi ülést Dunaszerdahelyen, s nem idézhettük volna föl oly emlékezetesen a Tavaszi Hadjáratot a Felvidéken. Nélküle nem alakult volna ki számos, határon átívelő, testvérfalu- és város, testvér-iskola eleven kapcsolata sem. Az ezredfordulón útjaink elváltak.

(...) 2017-ben történt Rieger Tibor Magyarok Nagyasszonya szoboradományának ünnepi átadása a csallóközi Királyfiakarcán. A Szervező Bizottság vezetőiként a – felvidéki és a honi közélet jeles képviselőiből – létrehívott Szoborbizottsággal vállalva dolgoztunk az ünnepi esemény méltó előkészítéséért, sikeréért, ami égi ajándék volt minden érintett számára.

Erzsi – egyre súlyosbodó betegségét feledtetve – a közös vállalkozás meghatározó személyisége, s a karcsai Petőfi Sándor Baráti Társulással együtt, a nagyszabású szoborátadás fáradhatatlan szervezője volt.

A szoborról tett személyes vallomását: „Csallóközt Mária–tisztelő nép lakja” újraolvasva,

*A királyfiakarcsai Magyarok Nagyasszonya-szobor
felállítására meghirdetett közadakozás
bejelentésekkor*

megtudjuk, hogy milyen fölemelő érzés volt számára e megbízatás. A 2017. augusztus 19- ki Magyarok Nagyasszonya szoborszentelő ünnepség örök emléke marad a kis falunak és minden résztvevőnek.

A szoborállítás után úgy tűnt, hogy orvosa gyógyító munkájához szakrális segítség is társul. Ez – sajnos – csak időleges javulást hozott. 59 évesen mégis el kellett hagynia e földi világot. A felvidéki magyarság közéleté nem pótolhatja Erzszi hiányát, de árvább lesz nélküle „a határon túl élő” nemzetvédők serege is.

Kedves Pogány Erzszi „kivel együtt oly jó volt magyarként tenni,/ Hídfőnek lenni, Hazánkért szenvedni!” (részlet Tarnóczy Szabolcs: Végső emigrációd c. verséből.) Köszönöm, hogy veled dolgozhattam derűben-borúban, a rendszerváltó MVSZ-ben, s a magyar nemzet szolgálatában az ezredforduló utáni évtizedekben is.

Isten nyugosztaljon! Emlékedet megőrizzuk: „A Magyarok Nagyasszonya adjon erőt minden magyarnak a jövődökhöz!”

B. Király Györgyi újságíró, „Az év praxisa a Kárpát-medencében” projektvezetője

Olyan volt, mintha egy másik bolygóról felejtették volna itt

Kedves, okos, segítőkész embernek ismertem meg Erzsit, úgy hét-nyolc éve. Akkoriban indult pályázatunk, nemcsak a hazai, hanem a határon túli családosok számára is.

A határon túli kárpátaljai, erdélyi, vajdasági, felvidéki média képviselői közül ő volt az első, aki azonnal reagált e-mailben, aztán telefonos beszélgetésekkel tettük személyesebbé kapcsolatunkat.

Olyan volt, mintha nem is a ma rohanó embertípusához tartozna, mintha itt felejtették volna egy másik bolygóról, ahol a szeretet, a törődés, a kéznyújtás a másik felé, az önzetlen segítség a meghatározó értékek.

Erzszi rögtön felajánlotta a segítségét, és folyamatos együttműködést ígért. Mi küldjük a hírt, s a Felvidék.ma különös figyelmet szentelve a lehetőségnek, már közli is. Szavát olyannyira betartotta, hogy a publicitásnak köszönhetően a budapesti díjátadón minden évben ott állt a felvidéki doktor, vagy doktornő a toplistások között, volt amikor a dobogón is.

Erzszi, amikor csak tudott, itt ült Budapesten az első sorban és a szervezésben is segített. Akadt, amikor magával hozta a nyertes orvost is, sőt, egyszer Duray Miklóssal együtt érkezett. Erzszi javaslatára az egykori politikus, író a határon túli magyarok képviselőjében mondott köszöntő szavaival emelte a gála színvonalát.

Emlékszem, néhány hónappal ezelőtt kelt utolsó e-mailjére. Érdeklődött, kérdezett min-

denféléről, rólam, a pályázat háttéréről, de a betegsége szóba sem került. Válaszoltam kimerítően, még írt néhány rövidke mondatot, aztán a következő leveleimre már a munkatársai reagáltak. Az ember ösztönösen taszítja a bajt, nem akartam arra gondolni, hogy közeledik a tragédia. (...)

Dániel Erzsébet

Erzsike, köszönet mindenért...

(...) A kilencvenes évek elején, az Együttélés politikai mozgalom alakulásakor találkoztunk. Megvallom, kevés ilyen „pergős” nőt ismertem szűk baráti körömben, kivéve a csemadokos volt főnöknőt, Őszi Irmát. Ő más korban élt, és más módszerekkel, de égette magát ő is a közösség javára.

Az ilyen típusú emberek nem mindig váltanak ki pozitív benyomást a környezetükben lévőkben, főleg, ha mint főnökkel kerül velük kapcsolatba az ember. Magával ragadott töretlen munkabírása, gondolkodása, következetessége, szavának hitele, s hihetetlenül erős akarata.

S mindahhoz, hogy célkitűzéseinek, munkájának eredménye is legyen, olykor bizony keménynek kellett lennie, mert ő felvállalta az olykor lehetetlent is a felvidéki magyarság érdekében. Nem volt képmutató, nem volt rafináltan tapintatos, s akadtak, akik ezt nem tűrték.

Példakép lett, mert harcot vívni, megnyerni, célt érni csak kemény, következetes munkával lehet. Mindez, valamint nemzeti, politikai hovatartozásunk sok szép közös, olykor harcos élménnyel kovácsolt bennünket barátokká.

A budapesti évei – Rákóczi Szövetség, Magyarok Világszövetsége – nemcsak kapcsolatokat, de sok-sok tapasztalatot, segítséget és közös szervezést is jelentettek számomra, melyek mind óriási értéket képviseltek (Tavaszi Hadjárat, Görgei-szobor Szőgyénben).

Mindezek betetőzése volt a 2001-ben általa alig három hónap alatt megnyitott felvidéki SZAKC irodák hálózata, melyek véleményem szerint Pogány Erzsébet nélkül nem kezdhették volna meg működésüket. A Csemadok soraiban viselt járási tisztségem mellett koromnál fogva talán én lettem a legidősebb munkatársa 2001 tavaszán Érsekújvárbán, majd Párkányban, mert megbízott bennem, s én igyekeztem a bizalmával nem visszaélni. Pár hónap alatt megkezdtek működésüket az irodák a gyönyörűen felújított magyar házakban, vagy iskolákban, ahová csak beengedték az irodákat.

A párkányi Csemadok-ház nélküle működésképtelen lenne, de egy hónap alatt az érsek-

újházi székházat is felújította, s így könnyítette a Magyar Igazolmányok ügyintézését.

Mindazt, amit a kilencvenes évektől kezdve felépített, a SZAKC hálózatot, majd a Felvidek.ma portált és számtalan egyéb, a személyéhez kapcsolódó eredményt, csak ő érhetette el.

Mindig és minden jóakaratú emberen segíteni akart. Maximalista volt, s ennek sokan nem tudtak megfelelni. Viszont akiben megbízott, azt bárhol, bármilyen módon igyekezett segíteni.

Erzsike, köszönet mindazért, amit értünk, mindannyiunkért, a felvidéki magyarság jelenéért és jövőjéért tettél. Emléked örökre megmarad!

Nánán Párkány környéki óvodások és iskolások mesét mondtak, itt a felkészítő tanító nénikkel és Puss Sándor atyával, akivel a nagy családokat köszöntötték.

Kerényi György

Mindig csak biztató tudott lenni

(...) Nevedet anno sok évtizede a Szabad Európa Rádióból és az akkor még falusi tanító Lezsák Sanyitól, Erzsikéét jó pár évvel később, MDF-es barátoktól ismertem meg, majd lassan 15 éve, hogy a parlamenti éveimben személyesen is találkoztunk. Nálam a barátság mindig az első kézfogáskor és egymás szemébe nézéskor eldőlt, és később sem az együttes kocsmezások gyakorisága határozza meg...

Emlékszem Erzsi sok, aprónak tűnő, mégis az adott pillanatban annyira jóleső, fontos gesztusára, ami mindig csak biztató tudott lenni. Eszembe jut sok találkozásunk szerte a Kárpát-medencében, ahol Ti is és mi is Katival együtt lehattunk. Voltatok itt, Kecskeméten is és azok az órák, kitüntető barátságotok a számomra nehéz hónapokban felejtethetetlenek.

Most pedig itt vagyunk, fizikailag nélküle, lélekben sosem elengedve és felejtve. A Téged ért veszteséget nem illethetem jelzőkkel, a felvidéki és egész nemzeti közösségünket ért veszteségre pedig csupa olyat tudok mondani, ami a pótolhatatlannal kezdődik és a példája velünk marad szavakkal fejeződik be. Nem vagyok vallásgyakorló, de gyermekkorom óta megingathatatlan hívő igen. Tudnod kell, hogy amióta megtudtam betegségét, nem múlt el egyetlen este, hogy ne imádkoztam volna érte a családom, gyerekeim mellett – és persze egy-két közeli barát sajnos mindig adódó megrendült egészségének jobbra fordulásáért. (...)

Bauer Edit, a Carissimi nevében is tollat ragadott:

Hitte, hogy kötelességünk segíteni az elesettek gondjain

Nehéz elfogadni a visszafordíthatatlant, – hogy a lét és nemlét mezsgyéjét átlépve nincs visszaút. Sok-sok éve ismertük egymást – egy városban nőttünk fel, Erzsike nővére, aki az idősebb testvér szerepéből a három elárvult testvérének felnevelője lett, Karola, osztálytársam volt. Akkor találkoztunk újra, amikor két kisgyermek édesanyjaként nekivágott az egyetemi tanulmányainak. Kitartása, munkabírása szinte nem ismert határokat. Együtt dolgoztunk az Együttélésben, aztán Magyarországon folytatta a munkát, Csoóri Sándor, Csóti György és Dobos László munkatársaként.

Mikor a Magyarok Világszövetségében tovább nem találta a helyét, hazajött, hiszen itt sem voltunk bővében az elkötelezett, tenniakaró embereknek... Nevéhez kötődik a SZAKC megalakítása, a felvidék.ma hírportál elindítása. Munkájáért több elismerést kapott, 2015-ben a Magyar Érdemrend Tisztikeresztjével tüntették ki.

Szociális érzékenységét gyerekkorából hozta magával – korán került árvaságra, s azt tapasztalta, hogy a szülővárosa közössége nem engedte el a bajbajutott ember kezét.

Elkötelezett tagja volt a Carissimi kuratóriumának, soha ki nem fogyott a javaslatokból, ötletekből, mit lehetne és kellene tenni azoknak a családoknak az érdekében, akik segítség híján nehezen birkóznak a rájuk zúduló napi teherrel. Így hívta életre a Felvidéki Lelki Elsősegély Telefonszolgálatot is, hiszen a bajban nehéz más nyelven megfogalmazni azt, amit anyanyelven is gyötrelmes kimondani...

Hitte, hogy figyelniük kell egymásra, és kötelességünk segíteni az elesettek gondjain... Hiányát sokáig érezni fogjuk.

Mester Sándor

Szívügye volt, hogy minél többen megismerjék a magyarsághoz kötődő tájegységeket

(...) Teltek az évek, népművelő, tanár lettem, voltam. Általában szeretem azt megmutatni másoknak, ami nekem is tetszett, tetszik. Adódott, hogy a Felvidéket bejárjuk, megismerjük.

1981-óta vagy százszor biztosan jártam arrafelé. Idegenvezetőként, nyári túra, művelődéstörténet és téli sítáborok szervezőjeként, vezetőjeként, bokszolókkal, családdal, felesé-

gemmel pont a múlt nyáron, és pont Somorján, ahol Zsike élt, lakott.... sajnos nem találkoztunk ez alkalommal, munkája máshova vitte....

Ahogy mondani szokták: Mindez nem jöhetett volna létre, ha nincs ő. Felhívtam a nyolcvanas évek elején, hogy adjon tippet, gyerekekkel, ismerősökkel hol tudnék eltölteni pár szép napot....

Izgatott lett, azt mondta, szívügye, hogy minél többen megismerjék ezt a gyönyörű, a magyar történelemhez, irodalomtörténethez ezer szállal kötődő tájegységet.

Sorolta: Kassa, a Magyar Tannyelvű Ipari Iskola Kollégiuma, Körmöcbánya, Toliar Motel, Pozsony mellett pedig Somorja, a Magyar Tannyelvű Vendéglátóipar Iskola Tanhotelje. Mind alkalmas arra, hogy onnan egy-egy vidék: Kelet-Felvidék (Kassa, Eperjes, Lőcse, Bártfa), és a bányavárosok (Beszterce, Selmec, Körmöc, Zólyom, Bajmóc), vagy Pozsony és a Kis-Kárpátok (Trencsén, Dévény, Deáki, Galánta, Szokolca, Modor, Vöröskő) bejárható legyen. Ma is a noteszembem vannak az akkor lediktált nevek, telefonszámok: Tóth Feri, Matejčík úr, Kozsár Julika, Duray Éva... (...)

Ő nyitotta meg a második humán táborunk anyagából készült Suligaléria kiállításunkat, valamikor 1996 körül. Ez, az iskolai művészeti/történelmi/zenei tábor, amely a háromnapos felvidéki vártúrákból nőtte ki magát, azóta is működik, rangja van.

Igen! Nélküle nem, vagy nem ilyen eredményesen haladt volna előre az a folyamat, melynek köszönhetően több száz halasi ismerhette meg a Felvidéket. De nem csak halasiak, hiszen például volt egyetemi csoporttársam, Szöllősy Marianne Ivette a pesti lokálpatrióták csapatával is – rajtunk keresztül – az ő segítségével jutottak el Krasznahorka környékére.

Diákjaim hívtak, hívnak fel alkalomadtán címet kérve, kontaktust keresve, hiszen ma már a saját túráikat, családi utazásaikat tervezik.... Ennek, NEKI köszönhetően, visszajárnak, kicsit – vagy nagyon – „hazajárnak”... (...)

Dr. Molnár Imre, a Pozsonyi Magyar Intézet igazgatója:

(...)Fájó lélekkel fogadtuk a hírt, hogy Pogány Erzsébet földi életből való távozásával egy jó baráttal, tanáccsal és cselekvő szeretettel mindig szolgálni tudó és akaró „külső munkatárssal” lettünk ismét szegényebbek. Kedves férjének, családjának és övéinek őszinte együttérzésünket kifejezve azt kívánjuk, hogy az általa mutatott jó példa földbe hulló magja százszoros termést hozva vigasztalja és szolgálja tovább közösségünk jelenét és jövőjét.

A szokolcai gimnázium előtti ünnepségen

Aich Péter

Helyettünk is küzdött!

Sokan panaszkodnak, de kevesen tesznek érdemlegeset a gondok és bajok ellen. E kevesek közé tartozott Pogány Erzsi. Aki odafigyelt, láthatta: sokat tett értünk, szlovákiai magyarokért, talán meg sem érdemeltük. Mert itt volt, látható, érezhető nyomot hagyott.

Hányan voltak, akik félvállról vették csak tudomásul, netán nem is tudtak róla? És hányan vannak, akik könnyedén lemondtak nemzetiségükről, mert az úgy egyszerűbbnek tűnt, föladták eleik hagyatékát, még mielőtt egyáltalán meg kellett volna küzdeniük érte, mert az volt a kisebb ellenállás útja. Pogány Erzsébet helyettünk is küzdött. Az ég tudja, honnan volt benne annyi energia. Bizonyára csak a hit és szeretet képes ilyen mozgósításra. Legyen ez számunkra példa, erő a lankadásban!

A halál rossz, mindig rossz és mindig rosszkor jön. Összetör, de okulásra is készíten. Minden halál mementó lehet, fölkiáltó jel, amely figyelmeztet: ne add föl, sosem add föl! Mert megéri!

Vannak értékek, amelyekért mindig érdemes síkra szállni, amelyeket megvédeni érdemes. Pogány Erzsi is ezt tette, mindnyájunk értékét védte. Mindnyájunk közös értékéért harcolt, a jobb sorsra érdemes szlovákiai magyar kisebbség minden pozitív értékéért. Föl kell venni a fáklyát, amely kiesett kezéből, amelyet oly magasan tartott, hogy csak az nem látta, aki nem akarta látni. A fáklyát, amely közös utunkra világít. Egy volt közülünk, de példaértékű hittel, szeretettel, emberséggel.

Nem is tudom, a fontos emberek miért hullnak el mindig olyan korán. Csak egyet tehetünk: folytatjuk, ahol abbahagyni kényszerült, a magunk eszközeivel, a magunk lehetőségeivel, de az ő fegyverével: hittel és szeretettel.

Hrubík Béla, Ipolynyék polgármestere, a Csemadok volt országos elnöke:

Valamit szeretnék írni, de nem megy. Istenem, miért viszed el a legjobbainkat? Köszönök mindent neked, ami voltál, amit mutattál magadból, amit adtál magadból másoknak. Köszönöm a barátságod és a harcaidat.

Dr. Fehérné Tamás Judit, Tamás Ilonka néni lánya:

Pogány Erzsébet mindig támogatta a szlovák állampolgárságuktól megfosztott honfitársainkat, a kettős állampolgárságukat bátran vállalókat. Hihetetlen, hogy távozott közülünk.

Potápi Árpád János nemzetpolitikai államtitkár

Példaként áll előttünk

Mély megdöbbenéssel fogadta a hírt a magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkársága, hogy a SZAKC tartóoszlopa nincs többé közöttünk. Személyében a felvidéki magyarság egyik legelszántabb harcosa távozott el körünkből, aki soha sem érte be félmegoldásokkal, soha nem törődött az akadályokkal. A közösségért élt, amelynek nemcsak hasznos tagjává, de motorjává vált az elmúlt évtizedekben.

Töretlen hite, energikussága, szüntelen tenni akarása mindig példaként fog előttünk állni a külhoni magyarság megmaradásáért való közdelemben. Emlékét csak úgy őrizhetjük meg méltóképpen, ha hitet teszünk hagyatéka megtartása mellett: egymásban mindig szövetségest keresve, minden körülménnyel dacolva dolgozunk magyar közösségeink megtartásáért. (...)

Pető Tibor, Magyarország pozsonyi nagykövete

Áldozatkész munkásságát mindig nagyra becsültem

Megrendüléssel értesültem a felvidéki magyar társadalmi élet egyik kiválóságának, Pogány Erzsébetnek a halálhíréről, akit személy szerint is jól ismertem, a magyar közösség fennmaradásáért végzett áldozatkész munkásságát pedig mindig nagyra becsültem” – írta **Pető Tibor** nagykövet.

Magyarország pozsonyi nagykövete hozzátette: „Magam és a Pozsonyi Magyar Nagykövetség munkatársai nevében is szeretném kifejezni legőszintébb részvéteket kedves férjének Tibornak, gyermekeinek, illetve minden gyászoló hozzátartozójának.

Biztosítani szeretném Önöket, hogy a magyar társadalmi, politikai és kulturális élet számos kiemelkedő személyisége is mély együttérzéssel osztozik a Pogány Erzsébetet gyászoló hozzátartozók és az egész felvidéki magyar társadalom fájdalmában.

Pogány Erzsébet haza és a szülőföld iránti felelősség vállalásából táplálkozó példamutató munkásságát, eredményekben gazdag életművét megőrizzük!

Csáky Pál, az MKP európai parlamenti képviselője egy hosszabb lélegzetű jegyzetet írt Pogány Erzsébet és Bauer Győző halála után (a címe: Gyilkos tavasz, lapunk első részében található). Itt egy rövid részlet belőle:

"Kedvem lenne perelni Istennel, hogy mi történik velünk – de nem

lehet, nincs értelme, hiszen valamilyen szempontból sajnos törvényszerű az, aminek tanúi vagyunk. Egy korosztály távozik, s ezt – erős belső dühvel, a lélek ellenkezésével ugyan –, de tudomásul kell venni.

Olvasom a megemlékezéseket, tiszteletteljes és fontos mindegyik. S az is logikus, persze, hogy egy személyről szólnak: arról, akit éppen temetünk. Mert a többes szám első személye a fontos: az egész közösség lett kevesebb elmenetelükkel."

Z. Urbán Aladár, a Palóc Társaság elnöke:

Én is, a Társaság is nagyon-nagyon sokat köszönhetünk neki, most is könnybe borul a szemem, hogy ezt írom... A könnyek azonban nem segítenek, tudom, s az élet már csak ilyen, kegyetlen fájdalmat is okoz, sok örömben is részesít bennünket, földi halandókat. Ő már fentről vigyázza, dédelgeti földi botorkálásunkat, hogy jót s jól cselekedjünk azért, amiért ő is élt. Van kire felnézni, lesz kire emlékezni, s az emlékekből erőt meríteni, hitet erősíteni! Szálljon áldás porára!"

Cservenka Judit, a Felvidék.ma budapesti munkatársa:

Nem akarom elhinni a megdöbbenő hírt. Erzsike, nem lehet, hogy nem Te győztél, hanem a szörnyű betegség, amellyel régóta küzdöttél, de mindig bebizonyítottad, hogy Te vagy az erősebb, hiszen még annyi a terved, amit meg akarsz valósítani, és annyian vannak körülötted, akik munkájukhoz kedvet, hitet, energiát mindig a Te hitedből és energiádból merítenek. Annyira csodáltam benned kezdettől, még a Magyarok Világszövetségének felívelő időszakától kezdve, amikor megismerkedtünk, a küzdőképességedet, optimizmusodat, azt a biztonságot, amellyel eligazodtál a változó helyzetekben, emberismereted, amellyel meg tudtad különböztetni az igazi szövetségest attól, aki csak annak látszik. Sokat tanultam Tőled, sokat segítettél, amióta a Felvidék.ma munkatársai közé hívtál. Most köszönöm meg bizalmadat, és hadd mondjam el, bizalmad egy kitüntetéssel ért fel. Személyed, kisugárzásod nagyon fog hiányozni. A királyfiakarcsai Magyarok Nagyasszonya segítse utadat!

Pataki János, a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségének elnöke

Vannak emberek, akik hihetetlenül felpörgetett tempóban száguldanak végig az élet sztrádáján, mintha előre tudnák, az út számukra hamarabb ér véget. Jellemző rájuk, hogy vagy a szórakozásban, vagy a munkában teljesítenek túl. Pogány Erzsike, aki szintén fájdalmasan korán hagyott el bennünket, a hasznos tetteket és az önzetlen közösségi munkát választotta. A nagy jellemek nem az elmúlástól félnek, hanem attól rettegnek, hogy az idő rövidsége miatt kevesebbet tudnak adni magukból embertársaiknak. Ők azok, akik sohasem elvenni, mindig csak adni, szolgálni akarnak. Ők a mi hétköznapi hőseink. Kizárólag velük és általuk lehet jobb ez a világ. Pogány Erzsike ilyen ember volt.

Fáradhatatlan lelke békében megpihenhet: amit egy élet során ember elvégezhet, ő elvégezte. Amibe belefogott, abból maradandó született. Több évtizeden keresztül megalku-

vás nélkül küzdött a felvidéki és az egyetemes magyarság megmaradásáért, boldogulásáért, tehát értünk. Életműve tiszteletre méltó és örök értékű! Emlékét a Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetsége és az általa is szeretett és támogatott Családlánc-mozgalom hűen megőrzi. Embersége, életigenlése és szeretete velünk marad örökre.

A Kárpát-medencei Családszervezetek Szövetségének elnöksége mély fájdalommal értesült Pogány Erzsike halálhírééről. Halálával a Kárpát-medencei magyarságért tenni akaró civil közösségeket soha nem pótolható veszteség érte. Tudtuk ugyan, hogy több éve egy gyilkos kórral vívja nehéz, embert próbáló küzdelmét, de a reményünk, hogy végül győzedelmeskedni fog, Erzsike hihetetlen erejéből, munkabírásiából fakadt. Fáradhatatlan tenni akarása, személyét mindannyiunk példaképévé tette. Hiszünk benne, hogy Erzsike közösségi elköteleződése, ember- és magyarságszeretete a halálával nem fog kihunyni: a mindennapos munkánkban, harcainkban továbbra is velünk él, és segít majd bennünket!” – áll Pataki János, a KCSSZ elnöke által megküldött részvétnyilvánításban.

Tiboldi Beáta, a Csíki Anyák Egyesületének elnöke:

Erzsikét még a Világszövetséges időkből ismertem, talán ő nem is emlékezett rám, amikor Brüsszelben együtt vacsoráztunk az Európai Parlamentben tett látogatásunk után. Nagyon sajnálom, hogy szenvedett, de mint minden nemes ember távozásakor azt gondolom, hogy nem szeretné, ha szomorkodnánk, és csüggednénk, hanem földi tevékenységével, aktív munkásságával, civil aspirációival azt szeretné, hogy nézzünk előre, és folytassuk a megkezdett munkát, hátha sikerülni fog a magyar nemzet összefogása a kis emberek nagy akaratával. Isten nyugtassa, és vigasztalja családját, szeretteit! Nekünk meg sok dolgunk van még!

Batta György újságíró, a Felvidék.ma munkatársa

Teremtő magyar volt, fáradhatatlan, áldozatkész

Pogány Erzsébetet a Szlovákiai Civil Becsületrend átadásán Komáromban, a Duna Menti Múzeumban láttam-hallottam utoljára április közepén. (...)

Már az is hatalmas áldozat volt részéről, hogy minden erejét összeszedve eljött Komáromba, hogy elmondja, miért érdemli meg a szőgyéni kultúraszervező magyar nő az elismerést. És most itt az ötvenkilenc esztendő hős magyar asszony halálának leújtó híre!.” – konstátálta szerzőtársunk.

(...) Ne higgye senki, hogy könnyű mesterség a nyilvánosság elé tárni, mit gondolunk az esemé-

nyekről, s benne a magyarokról; mit kellene tennünk az őrült iramban változó, kizsákmányoló, hazugságokkal, fegyverekkel teli világban pusztán azért, hogy fennmaradjunk. És mennyi erőt emészt fel az ilyen sorsú közösségi emberek életében a munkájuk során például az a küzdelem, amely egy-egy médium megjelentetésének feltételeit – például az anyagi támogatás megszerzését – jellemzi.

Napjainkban egyik, a nemzete jövőjén töprengő, s nem a saját fényezésén munkálkodó közéleti magyar embernek sincs könnyű sorsa, bárhol éljen is. Pogány Erzsébet teremtő magyar volt, fáradhatatlan, áldozatkész. Elvesztése lelki fájdalom, de egyben megválaszolhatatlan kérdés: ki vállal az övéhez hasonló sorsot?

Rákóczi Anna, a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének elnöke

Tiszteletbeli tagunk volt

Pogány Erzsébet a rendszerváltást követő több mint két évtizedben mindig kiállt a CSMMSZ, a csehországi magyarok mellett, és lehetőségei szerint minden támogatást megadott a szervezetnek tevékenységéhez. Komoly érdemei vannak például abban, hogy a morvaországi Mírovban a kilencvenes évek végén jelképes síremléket kapott Esterházy János, a felvidéki magyarság tragikus sorsú, mártír politikusa. Tevékenységének elismeréseként a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetségének legmagasabb testülete, a küldöttközgyűlés 2000-ben Pogány Erzsébetet a CSMMSZ tiszteletbeli tagjává választotta.

Pogány Erzsébet gyakran megfordult a CSMMSZ rendezvényein, a csehországi magyarok körében, így sokak számára emberileg is közel került. Korai halála a csehországi magyarok számára is fájdalmas veszteség. (...)

Gecse Géza újságíró

Képek Erzsiről

(...) A terepen, a kilátástalan körülmények között fáradhatatlanul végzett, sokszor sziszifuszinak tűnő munkájának célja, hogy a magyar közösség energiáit becsatornázza és így megsokszorozza!

Lehet, hogy ennél sokak számára átütőbbnek tűnik a Felvidék.ma 2005-ös megalapítása, hiszen a hírportál mára a Kárpát-medence legszínvonalasabb on-line orgánumává vált. Viszont fontos, hogy a SZAKC nélkül ez sem sikerült, vagy aligha sikerült volna ennyire jóra!

Ha csak e két kezdeményezés lett volna, amelynek sikeréről Erzsébet gondoskodott – ez is

embert próbáló feladat(!) volt –, már akkor is nyomot hagyott volna Kárpát-medencei közös történelemkönyvünkben. Egyébként az ehhez hasonló feladat Magyarországon sem lett volna egyszerű – de margóra szorított körülmények között ez ténylegesen művészi teljesítménynek számít! Emellett Erzsí vállalta a magyarországi értelmiségiek számára szokatlan, ezért aztán ritkán vállalt missziót: a fáradhatatlan és kitartó, állandó utazgatással járó folyamatos szervezőmunkát és készenlétet. És persze az ezzel járó permanens stresszet is, aminek szerepe volt abban, hogy élete sokkal rövidebb lett, mint amire máskülönben számítani lehet.

Nem volt egyszerű és könnyű tárgyalni vele, de lehetett. Ezt a jellemvonását – ha eddig nem is – de egyre inkább megtanuljuk becsülni, hiszen mind kevesebb manapság az olyan vezető, aki kompromisszumra törekedve, kellő rugalmassággal képes közös álláspontot kialakítani a gyakran ellenérdekű felek között is. Ha több ilyen emberünk lenne, valamennyiünk élete sokkal könnyebb lenne! (...)

--

Kopócs Tibor festőművész, a Magyar Alkotó Művészek Szlovákiai Egyesület elnöke,

Mindig ott volt, ahol segíteni kellett!

A hír, amely azt közli, hogy akivel a közelmúltban még a jövőnk formálásának színes fonalát sodrogattuk, ma már nincs közöttünk, fájdalmas és döbbenetes! A hír, hogy meghalt Pogány Erzsébet, a döbbenet merevségébe gúzsolt...! Fáj, hogy mostantól már „csak” emlékeznünk lehet rá, hiszen annyi szép és üdvös tervet szövögettünk közösen, annyi üdvös dolog célkitűzése fonódott egybe Erzsike gazdag emberi tevékenységével, fáradhatatlan és jó szándékú segítőkészségével, mint például a felvidéki magyar életformánk megtartása, a képzőművészeti kultúránk fenntartása, a hagyományaink ápolása, és még sok minden más... Segítőkészséggel volt mindig irántunk.

Mindig ott volt, ahol segíteni kellett, s – hiszem, hogy szellemében – ezután is „ott” lesz.

Szívügye volt – sok más egyéb mellett – a felvidéki kortárs magyar képzőművészeti kultúránk istápolása, segítette a láttatását itthon és Magyarországon egyaránt, s örült sikereinknek. Támogatásáért csak köszönet illeti Őt. A Magyar Alkotó Művészek Szlovákiai Egyesület – javaslatára – tagjai közé fogadta a Szövetség a Közös Célokért népes családja, amelyet Duray Miklóssal közösen alkottak meg és működtettek. Céljaink valóban közösek voltak. Mi is azokért a célokért küzdünk: összefogni és ápolni a felvidéki magyar életformánkat, együvé tartozásunkat, a magyarságtudatunk tudatos építését fennmaradásunk érdekében.

Nem tisztem felsorolni – értékelni meg éppen nem – sokrétű elkötelezettségét, odaadó szervezési munkálkodását, és főleg a mindig optimista, bizakodó biztatását céljaink sikeres megvalósításában. Nem tartom tisztemnek ezek felsorolását, de tudom és meggyőződésem, hogy felbecsülhetetlenek örökbe hagyott értékei. Köszönet és hála érte Neki.

Döbbenetes tudomásul venni azt, hogy Pogány Erzsébet – testi mivoltában ugyan – már

nincs közöttünk. Ám szellemi, lelki hagyatéka itt van velünk, s tovább él az emlékeinkben az az idea – a felvidéki magyar létünk, kultúránk, hagyományaink, szellemi együvé tartozásunk eszménye –, amely megmaradásunk kötelező záloga továbbra is.

A Teremtő adjon békességet lelkének.

Lelkes Gábor, a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaság elnöke

A felvidéki magyar nemzeti közösségünk újabb pótolhatatlan tagja ment el ezen a vasárnapon, hagyott itt minket azzal az üzenettel, hogy mindig is szolgálnunk kell a magyar nemzetet, hogy segítsünk a rászorulóknak, és közgazdászokként törekedjünk arra, hogy a politikusaink ne 4 éves ciklusokban gondolkodjanak, hanem legalább 30 éves távlatokban. Eddig, ha Somorján át vitt az utam, a két évvel ezelőtt elhunyt Tóth Karcsi barátom sírjánál álltam meg időnként. Mostantól a felvidéki magyarság újabb meghatározó személyisége előtt kell majd fejet hajtanunk a somorjai temetőben. Köszönjük neked Erzsébet azt a fáradhatatlan és önzetlen munkát, amivel egész életedben az itt élő magyarságot szolgáltad. Mi, akik itt maradtunk, ígérhetjük, hogy útmutatásaid szerint a Szlovákiai Magyar Közgazdász Társaságban folytatjuk az általad megkezdett munkát. Isten nyugosztaljon, mindnyájunk kedves Erzsikéje!

Pallag György, a Kárpátia Sport Polgári Társulás elnöke

Szövetkeztünk mindnyájan közös célokért, közös céljainkért.

(...) Megalakulásunkkor személyesen megkerestelek, mint a SZAKC igazgatóját és kértem, hogy az általam vezetett polgári társulás a SZAKC tagja lehessen. Ekkor már Te tudtad, hogy mi a sport terén tevékenykedünk nemcsak a Felvidéken, hanem a Kárpát-medencében. Válaszod egyértelmű igen volt és 2013 nyarán, az I. Martosi Szabadegyetemen az elnökség megszavazta ezt a kérvényezést. A SZAKC által és természetesen általad többek lettünk, sok jó emberrel és szervezettel ismerkedtem, ismerkedtünk meg, akikkel nekünk állandó közös céljaink voltak, vannak és lesznek. Ezeknek a céloknak a megvalósítását irányítottad, mondjuk meg őszintén, hihetetlen affinitással. Szövetkeztünk mindnyájan közös célokért, közös céljainkért.

Most, hogy vezető nélkül maradtunk, igazából most tudatosítjuk, hogy mekkora úr maradt utánad. Munkádnak, munkánknak minden időben nagy volt a jelentősége, de most mikor a nemzetiségeket, nemzetállamokat próbálják elsöpörni, ellehetetleníteni, a SZAKC küldetése

hatványozódik. Életed munkája számunkra példaértékű, erőt merítünk belőle. A küldetésünket továbbra is vállaljuk, céljainkat ugyanolyan lendülettel fogjuk megvalósítani, mint idáig, megvalósításaik során lélekben mindig velünk leszel. Emlékedet szívünkben örökké megőrizzük, ígérem rendezvényeinket továbbra is ugyanolyan hittel, sporttal és kultúrával fogjuk megvalósítani, ahogy ezt Te tetted itt a földi létben. Isten veled Drága Erzsike!

Zsoldos Ferenc zentai jogász, történész, a Vajdasági Magyar Doktoranduszok és Kutatók Szervezete budapesti területi képviselője:

Vannak emberek, akik esetében bár a tudatom tudja, hogy már eltávoztak közülünk, de a lelkem továbbra is úgy érzi, hogy velünk maradtak. Mindezt azért érzem, mert életükben olyan pozitív és meghatározó élményt jelentettek számomra, hogy a lelkemben továbbra is élénken élnek. Kedves Erzsike! Te is ilyen ember voltál, dinamizmusoddal, vidámságoddal, pozitív kisugárzásoddal, hihetetlen tenni akarásoddal. Bár tested eltávozott közülünk, a lelked és a gondolataid továbbra is velünk maradtak. S azok a célok is, amelyekért egész életedben küzdöttél. A barátaid, munkatársaid, egyszerű nemzettársaid továbbra is küzdeni fognak a te általad is felvállalt közösségért, a felvidéki magyarságért.”

Sipos András, a Tarsoly Ifjúságért Egyesület elnöksége nevében:

Ő volt az összekötő kapocs

(...) A Tarsoly Ifjúságért Egyesület „A mi Európánk” vetélkedőnek köszönhetően került vele kapcsolatba, amelyet a magyarországi és a határon túli középiskolások számára szervezünk, immár tíz éve. A vetélkedőt először csak a magyarországi diákok számára hirdettük meg, de már a következő évben kiterjesztettük a határon túlra is. Ennek megvalósításában kiemelkedő szerepe volt Erzsikének, mert amikor megkerestük ezzel az ötlettel, azonnal felkarolta és évek hosszú során át segített a szervezésben. Az ő személye volt eddig az összekötő kapocs és egyben a garancia arra, hogy mindig számíthattunk a „SZAKC” segítségére a vetélkedőnk népszerűsítésében, szervezésében, lebonyolításában és a díjazásban is.

Kedves, együttműködésre kész, hallatlan ráhangolódási képességgel megáldott lény, tettekrezsége minta lehet mindenkinek, aki a közjóért nem restell apró lépéseket, gesztusokat tenni és képes látni a nagyobb összefüggéseket is. Életének, kedves lényének és munkásságának tartozunk azzal az elhatározással, hogy ugyanabban a szellemben folytatjuk tovább a közös munkálkodást, ahogy azt korábban közösen elterveztük. Emlékét megőrizzük.

Bene Béla, a Határon Túli Magyarok Hivatalának volt, jelenleg a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet munkatársa:

Pogány Erzsikét Dobos László munkatársaként ismertem meg a Magyarok Világszövetségében. Lelkesen dolgoztunk a kárpátaljai árvíz menekültjeinek támogatásán. Éveken át napi kapcsolatban voltam vele a Határon Túli Magyarok Hivatala részéről a felvidéki Magyar

Igazolvány – státuszirodák működtetésében. Lelkes motorja volt a közigazdászok szakmai kapcsolatainak. Elkötelezettsége és figyelmessége olyan kiemelkedő, hogy mindenkinek ilyen Kollégát, Főnököt és Barátot kívánok. Remélem, nem szűnik meg eltávozásával a sor. Jönnek még hozzá hasonló utódok. Emléke szívünkben felejthetetlen marad.

Balásházy Imre, az Európai Családtudományi Társaság és a Családtudományi Platformból:

Talán kevésbé ismert, hogy Pogány Erzsébet az Európai Családtudományi Szemle című internetes tudományos folyóirat szerkesztőbizottságának is tagja volt. A 2014-ben indult folyóiratnak eddig két kötete jelent meg, egy 2014-ben és egy 2015-ben. Az induló kiadványban „Erőtéljes szlovákiai mozgalom bontakozott ki a családok védelmében” címmel írt Pogány Erzsike egy cikket, valamint egy vele készült interjú is megjelent a felvidéki magyar családszervezetekről. Pogány Erzsit azóta ismerem, amióta a KCSSZ-t. Jó volt Erzsivel dolgozni és jó volt Vele beszélgetni. Ő mindig segíteni akart és mindig segített is, és jókedvvel tette azt! Felüdülés volt a társaságában lenni! Emlékezzünk Rád Erzsike és mindig is emlékezni fogunk! (...)

Szűcs Dániel, a Felvidék.ma vezető szerkesztője

Pogány Erzsikétől a feltámadásba vetett hit vigaszával búcsúzom

Isten ugyanis feltámasztotta az Urat, és hatalmával minket is fel fog támasztani. (1KOR 6:14). Pál apostol szavainak kellene most vigasztalást nyújtaniuk számomra, de csak tátony ürességet érzek. S szégyent vallok most őelőtte, akinek köszönhetem, hogy tollforgatóvá lehettem, mert elakadnak a szavak. Emlékképek örvénylenek csupán – egy évtized s még egy év emlékei, közös munka, nagy beszélgetések, nehéz viták emlékei. Egyetlen közös célért, melyre pontosan 11 évvel ezelőtt szövetséget kötöttünk...

A Szövetség a Közös Célokért pozsonyi irodájában találkoztunk először. Hatalmas mosollyal és öleléssel fogadott. Majd helyet s üdítővel kínált, hogy aztán alig fél óra leforgása alatt két oldalnyi feladatot diktáljon le, amit a nem sokkal korábban általa alapított Felvidék.ma hírportálon induló tollforgatói munkásságom kiindulópontjaként várt tőlem.

Így kezdődött ismeretségünk a Felvidék.ma-nál, egy hosszú, hosszú út, oly sok emelkedővel és lejtővel, felemelő pillanatokkal és napi gondokkal. Harcokkal, amelyeket ő vívott meg helyettünk is. Amikor a legkilátástalanabb volt a helyzet, akkor sem engedte feladni a nagy álmát, amely immáron halhatatlanná tette őt és örökre beírta a nevét a felvidéki magyarság történetébe: a Felvidék.ma hírportált. Most csak hálás szívvel tudunk köszönetet mondani mindezért – én magam személyesen is a lehetőségért, bizalomért, amit tőle megkaptam s akkor is élveztem, midőn arra érdemeim szerint nem szolgáltam volna rá.

De ennél is fontosabb számomra az, amit Emberként kaptam tőle. Az érdeklődését, szeretetét, amit irántunk, családunk iránt tanúsított. Soha nem felejtette el megkérdezni, mikor már nagyon beteg volt, utolsó beszélgetéseink alkalmával sem, hogy van várandós feleségem, akiről mindig nagy szeretettel beszélt. Gyengülő hangján is érezni lehetett az örömet, szeretetet, amit egy új élet érkezése jelentett számára. És ott volt velem, kérés nélkül és önzetlenül segítve fogta a kezem akkor is, amikor úgy tűnt, komoly pácban vagyok az egészségemmel.

Nem ismertem soha senkit, aki nála nagyobb „harcos” lett volna: küzdött rendületlenül a közös célokért, a szent ügyért és az életért, egészen az utolsó pillanatig. Adja Isten, hogy példáját követni tudjuk.

Egy időre most búcsúznunk kell, fájó szívvel, de a feltámadásba vetett hit vigaszával. Köszönünk mindent, Isten veled...

